

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Кваліфікаційна робота магістра
з методики навчання англійської мови
на тему: «Навчання майбутніх учителів англійської мови монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища»

<p><i>Допущена до захисту</i> <i>«_____» _____ року</i></p> <p>Завідувач кафедри _____ Черниш В. В.</p>	<p>Студента групи <u>МСОкт 01– 22</u> педагогічного філологічного факультету освітніх технологій, спеціальності 014 Середня освіта, освітньо– професійної програми Викладання європейських мов на основі комбінованих технологій (англійська мова і друга західноєвропейська мова)</p> <p>Корнійчука Андрія Максимовича Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор, Черниш В. В,</p>
---	--

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	7
1.1. Цілі та зміст навчання майбутніх учителів англійського монологічного мовлення.....	7
1.2. Психолого– педагогічні передумови навчання монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови	16
1.3 Віртуальне навчальне середовище як засіб навчання майбутніх учителів англійського монологічного мовлення.....	21
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	32
2.1. Характеристика навчального матеріалу та його відбір.....	32
2.2. Підсистема вправ для навчання студентів 3 курсу англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища.....	39
2.3. Модель організації освітнього процесу з навчання студентів 3 курсу англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища.....	52
Висновки до другого розділу.....	56
РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	57
3.1. Організація пробного навчання.....	57
3.2. Хід та інтерпретація результатів пробного навчання.....	59

3.3 Методичні рекомендації з навчання студентів 3 курсу англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища.....	67
Висновки до третього розділу.....	72
ВИСНОВКИ.....	73
Резюме.....	75
Summary.....	77
Список використаних джерел.....	78

ВСТУП

В сучасному світі інформаційні технології стали важливою частиною в житті сучасної особистості. Різноманітні можливості які дає нам застосування компютерних технологій в сучасній освіті дозволяє людству зробити процес навчання досить різноманітним і перспективним для вивчення англійської мови. Як приклад можна виокремити використання компютерних технологій з віртуальним середовищем у процесі формування монологічних умінь англійської мови, у яких вже є певний рівень англомовної комунікативної компетентності для того, щоб сприймати неадаптованого мовлення носіїв мови. Користуючись ресурсами віртуального середовища можна набагато пришвидшити сам процес формування компетентності в монологічному мовленні беручи до уваги те, що при цьому виникає можливість поєднати як зоровий так і слуховий методи використання певного прикладу навчання, а також забезпечити умови для можливості використання студентами англійської мови в певних утворених ситуаціях реального спілкування англійською мовою шляхом перегляду блогів, організації конференцій, або ведення свого власного блогу.

Проблематика використання ресурсів віртуального середовища під час навчання англійської мови звертає на себе досить багато уваги у науково – методичній літературі. Як вважає дослідниця Авербух Н. В. (2010) самим ефективним в комунікативному навчанні іноземної мови виступає якраз віртуальне середовище. Дослідниця пояснює це тим, що віртуальне середовище при вивченні англійської мови є досить зручним у використанні (наявність субтитрів, он–лайн доступ до відео– та аудіоматеріалів, можливість завантажити файли, зручність у роботі з сайтом), змістовність (можливість прослухати виступи носіїв мови з різними акцентами та вимовою, тематична різноманітність конференцій, їхня актуальність і структурованість, використання спікерами наочних матеріалів). Такі ж дослідники, як Кравчук Л. В. (2011), Несторенко Д. В. (2020) та Anderson P

(2007) виокремлюють у віртуальному середовищі таке популярне явище, як онлайн курси, які відрізняються своєю інтерактивністю.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю впровадження засобів навчання, що можуть бути застосовані під час навчання у різноманітних формах, та підвищення ефективності процесу навчання англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища, відповідно до релевантних вимог професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови.

Об'єкт дослідження – є процес навчання майбутніх учителів англійської мови монологічного мовлення.

Предмет дослідження – є методика навчання майбутніх учителів англійської мови монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища.

Мета дослідження полягає в практичній розробці, теоретичному обґрунтуванні методики навчання монологічного мовлення монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови з використанням віртуального навчального середовища та перевірки її ефективності під час пробного навчання.

Мета дослідження полягає у вирішенні таких завдань:

1. Аналіз наукових джерел з педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов, які розкривають проблематику дослідження, з'ясування цілей та змісту формування монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови.
2. Вивчити й охарактеризувати особливості психолого–педагогічної сутності монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови.
3. З'ясувати дидактичну цінність та методичний потенціал віртуального навчального середовища у навчанні монологічного мовлення.
4. Охарактеризувати та здійснити добір навчального матеріалу, укласти підсистему вправ для розвитку вмінь монологічного мовлення з

використанням віртуального середовища, розробити відповідну модель навчання та перевірити її ефективність під час пробного навчання.

5. Формулювати методичні рекомендації щодо навчання майбутніх учителів англійської мови з використанням віртуального навчального середовища.

Завдання даного дослідження зумовили використання таких **методів дослідження**:

- теоретичні – індукція та дедукція; вивчення та узагальнення досвіду викладачів і власного досвіду з навчання майбутніх учителів англійської мови; синтез отриманих даних і їх екстраполяція на предмет дослідження, абстрагування та конкретизація, порівняння.

- емпіричні – наукове спостереження за процесом навчання у майбутніх вчителів англійської мови, анкетування, інтер'вювання, пробне навчання.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що уточнено цілі та зміст навчання студентів 3 курсу монологічного мовлення та монологу роздуму, зокрема уточнено характеристик віртуальних навчальних платформ, які можуть використовуватись в освітньому процесі для підготовки майбутніх учителів англійської мови, розроблена методика навчання майбутніх учителів англійської мови монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища.

Практична значення полягає в доборі навчального матеріалу укладанні підсистеми вправ для навчання монологу–роздуму студентів III курсу з використанням віртуального навчального середовища, а саме блог–технології, розширенні методологічної бази за допомогою результатів дослідження, запровадження їх у навчальний процес, формулюванні методичних рекомендацій.

Апробація результатів дослідження: головні положення та результати дослідження були оприлюднені на міжнародній науково–

практичній відео конференції (КНЛУ) “Ad orbem perlinguas. До світу через мови” (18 травня 2023 року).

Публікації. Результати дослідження опубліковано в одних тезах доповіді “Методичний потенціал навчального віртуального середовища для розвитку вмінь монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови.”

Структура нашої кваліфікаційної роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і включає вступ, три розділи із (загальними висновками до кожного розділу), висновок та список використаних джерел (60) джерел з них українською мовою 50, англійською 7 та німецькою 3. . Загальний обсяг роботи складає 83 сторінки. Робота містить 9 таблиць, 1 рисунок

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

1.1. Цілі та зміст навчання майбутніх учителів англійського монологічного мовлення

Монологічне мовлення – одна з форм мовлення, що характеризується розгорнутою автономністю, наявністю структурності, мети і особливим мовним оформленням. Монолог завжди звернений до когось, чи то група людей або одна людина.

Монологічне мовлення використовується з різними цілями:

- 1) передавати інформацію;
- 2) впливати на слухачів шляхом переконання;
- 3) спонукати або запобігати будь-якій дії.

За визначенням Задорожної (2011), монолог – це форма усного зв'язного висловлювання, викладу думок однією особою. Монолог складається з ряду логічно, послідовно пов'язаних речень, інтонаційно оформлених і об'єднаних єдиним змістом або предметом". висловлювання

Незважаючи на те, що в монологі бере участь лише одна людина, повідомлення завжди комусь адресована. Отже, це процес мовлення вираження думки. Бичкова (2004, с 27) у методиці виділяє три рівні оволодіння монологічним мовленням: репродуктивний, репродуктивно–продуктивний і продуктивний рівні. Важливою основою є вміння аналізувати, міркувати та приймати рішення в монологічному мовленні. У процесі монологічного мовлення здобувачі починають говорити на певні теми. Таким чином, вони розвивають навик критичного мислення, колекціонування своїх думок та вчаться висловлювати їх без перешкод.

Існує 3 обов'язкові комбіновані навички : граматична грамотність, лексичні навички та здатність до критичного мислення.

Дослідження Сажко (2011) вказують, що в процесі навчання монологічного мовлення студенти відчують певні труднощі, які відображаються в їх різноманітних помилках. Наприклад, це добре видно по тому, що може бути брак словникового запасу в учня, а також неправильна побудова речень. Більш того, може бути неправильна вимова, одноманітність синтаксичних конструкцій. І все ж основним завданням монологічного мовлення є спілкування.

Монологічні висловлювання за своєю комунікативною функцією можуть бути такими:

- 1) монолог– повідомлення;
- 2) монолог– міркування;
- 3) монолог– розповідь
- 4) монолог– опис.

З погляду лінгвістики монологічне мовлення характеризується використанням пропозицій із різною структурою, багатоскладових і повних із ускладненим синтаксисом, з наявністю слів– звернень, риторичних питань, що привертають увагу аудиторій, кліше, слів– зв'язок, що передають послідовність висловлювання.

Для кожної з перерахованих вище функцій монологічного мовлення характерні свої мовні засоби вираження та особливі психологічні стимули.

Дослідниця Мулик (2016, с 46) виділяє такі типи монологу;

- монолог– опис – спосіб викладу думок, що передбачає характеристику предмета, явища у статичному стані, що здійснюється шляхом перерахування їх якостей, ознак, особливостей; Структура описового монологу представлена такими блоками: зачин – центральна частина – висновок (висновок).

- монолог– повідомлення (розповідь, розповідь) – інформація про дії і стани, що розвиваються; структура монологу – оповіді представлена такою послідовністю: зачин– основна частина – висновок.

- монолог– роздум – – тип мови, який характеризується особливими логічними відносинами між судженнями, що входять до його складу, що утворюють висновок. У структурному плані монолог – міркування є єдність наступних елементів: теза –докази – висновок.

- монолог– розповідь це форма висловлювання, в якій одна людина говорить про те, що відбувається або сталося. Це може бути як розповідь, так і виступ, в якому той, хто говорить, не передбачає відповідей або коментарів від аудиторії.

Бурак (2019) вважає, що основним завданням на початковому етапі навчання монологічного мовлення є формування комунікативного ядра або базових навичок іншомовного спілкування Від усвідомлення здатності висловлювати ту саму думку іншою мовою до умінь і навичок самостійного вирішення комунікативних і пізнавальних завдань. Монологічне мовлення – це, як відомо, мова однієї людини, яка в більш– менш розгорнутій формі висловлює свої думки, наміри, оцінку подій тощо. Метою навчання є формування навичок монологічного мовлення, під яким розуміються комунікативно – вмотивоване, логічно послідовне і зв'язне, достатньо мовно і правильно висловлювати свої думки усно. Зараз у закладах вищої освіти не завжди приділяється достатньо уваги навчання монологічного висловлювання. Така позиція видається помилковою, оскільки саме ця сторона навчання дисциплінує мислення, вчить мислити логічно і відповідно буде своє висловлювання так, щоб донести свої думки до слухача.

Монологічне мовлення, як і діалогічне, має бути ситуативно обумовленим і, як кажуть психологи, мотивованим, тобто в учня має бути бажання, намір повідомити щось іноземною мовою. Ситуація для монологу є точкою відліку, потім вона як би відривається від неї. У зв'язку з

контекстуальністю монологічного мовлення до нього пред'являються особливі вимоги: воно повинно бути зрозумілим «само собою», тобто без допомоги немовних засобів, які часто відіграють велику роль в ситуативному діалогічному мовленні.

Як відомо, монологічне мовлення виконує такі комунікативні функції:

- інформативну (повідомлення нової інформації у формі знань про предмети і явища навколишньої дійсності, опис подій, дій, станів);
- переконливу (переконання кого– небудь у правильності певних думок, поглядів, переконань, вчинків, спонування до дії або запобігання дії).

Відповідно до вимог програми з практики усного і писемного мовлення англійської мови передбачається, що студенти мають:

- 1) володіти різними видами монологу;
- 2) робити повідомлення, що містять найбільш важливу інформацію щодо теми/проблеми
- 3) коротко передавати зміст отриманої інформації;
- 4) розповідати про себе, своє оточення, свої плани, обґрунтовуючи свої наміри/вчинки;
- 5) міркувати про факти та події, наводячи приклади, аргументи, роблячи висновки;
- 6) описувати особливості життя та культури своєї країни та країн / країн мови, що вивчається

На профільному рівні студенти мають:

- 1) докладно / коротко викладати прочитане / прослухане / побачене;
- 2) давати характеристику літературних персонажів та історичних особистостей;
- 3) описувати події, викладати факти;
- 4) представляти соціокультурний портрет своєї країни та країн мови, що вивчається;

5) висловлювати та аргументувати свою точку зору, робити висновки;

Для виконання професійної діяльності майбутній учитель повинен володіти певними знаннями, вміннями, навичками, значущими особистісними якостями та бути спроможним здійснювати корекційно–педагогічну, діагностико–консультативну, дослідницьку та культурно–просвітницьку діяльність у закладах освіти. Система знань, умінь, навичок та якостей формується у процесі реалізації компетентнісного підходу. В освітньому процесі вишу у майбутніх учителів мають бути сформовані загальнокультурні, загальнопрофесійні, професійні компетенції. Кардаш вважає(2015) що в галузі педагогічної діяльності майбутній вчитель англійської мови повинен мати наступні професійні компетенції:

– здатність до раціонального вибору та реалізації освітніх програм на основі особистісно орієнтованого та індивідуально–диференційованого підходів до студентів.

– про готовність до організації корекційно–розвивального освітнього середовища, вибору та використання методичного та технічного забезпечення, здійснення корекційно–педагогічної діяльності в закладах освіти

– здатність до організації, удосконалення та аналізу власної освітньо–корекційної діяльності);

– здатність використовувати теоретичні та емпіричні методи психолого–педагогічного дослідження; формулювати висновки, подавати результати дослідження

– здатність до взаємодії з освітніми організаціями, закладами освіти з метою реалізації корекційно–розвивальних програм

Формування цих компетентностей майбутнього зумовлює вибір найефективніших засобів навчання за умов реалізації дворівневої системи підготовки бакалаврів та магістрів педагогічних спеціальностей.

У зв'язку з цим проблема нашого дослідження нині набуває великої актуальності та значущості для підвищення рівня професіоналізму майбутніх педагогів. Теоретичний аналіз проблеми готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності дозволив визначити компоненти готовності майбутніх вчителів до розвитку монологічного мовлення: мотиваційно– особистісний, інформаційно– теоретичний, діяльнісний, контрольнo– оцінний. Дослідниця Подопрігова (2003) виділяє такі рівні готовності майбутніх вчителів до розвитку монологічного мовлення:

– адаптивно– репродуктивний (низький), що характеризується несформованістю у майбутніх педагогів професійного інтересу до проблеми розвитку монологічного мовлення та таких особистісних якостей, як комунікативність, креативність та організованість, відсутністю знань про сутність моделювання як метод розвитку монологічного мовлення, етапах його організації, про види моделей та їх функціях, не сформованістю умінь вивчати та моделювати монологічну мову дітей, а також умінь адекватного самооцінювання;

– практично–методичний (середній), що виражається помірною вираженістю професійного інтересу до проблеми розвитку монологічного мовлення та особистісних якостей. Майбутні педагоги недостатньо задоволені своєю професією та мають фрагментарні, поверхневі знання про сутність моделювання як метод розвитку монологічного мовлення і етапи його організації, про види моделей та їх функції. Недостатньо сформовано вміння вивчати та моделювати монологічне мовлення дітей, а також вміння адекватного самооцінювання;

– професійно– творчий (високий), який проявляється наявністю у майбутніх педагогів вираженого професійного інтересу до проблеми розвитку монологічного мовлення студентів, задоволеності професією педагога, комунікативності, креативності та організованості, комплексних глибоких знань про сутність моделювання як методу розвитку монологічного

мовлення. , про види моделей та їх функції. Досить сформовані вміння вивчати та моделювати монологічне мовлення дітей, а також вміння адекватного самооцінювання шляхом педагогічних вимірювальних дій.

Вихідний рівень готовності майбутніх вчителів до розвитку монологічного мовлення виявлявся за допомогою методів анкетування, інтерв'ювання, аналізу продуктів діяльності, спостереження, кількісного та якісного аналізу отриманих результатів. Результати обстеження показали, що на нижчому рівні у студентів знаходяться діяльнісний, інформаційно–теоретичний та контрольнo– оцінний компоненти. Ці факти свідчать, що студенти недостатньо володіють способами психолого– педагогічної діагностики мовного розвитку , планування корекційно– розвивальної роботи та створення навчально– методичного забезпечення процесу розвитку монологічного мовлення дітей. У студентів не сформовано знання про зміст та засоби розвитку монологу з урахуванням особистісно орієнтованого підходу до освіти.

Принципи «покликані визначати стратегію та тактику навчання англійської мови». Зазначимо, що у роботах розкривається зв'язок кожного принципу із певною складовою навчального процесу. Так, наприклад, принцип забезпечення зв'язку з життям співвідноситься дослідником із відбором змісту навчання іноземних мов, а принципи наочності, свідомості та активності – з методами та засобами навчання. Є необхідність розгляду принципів «у двох планах: у теоретичному (тобто дослідному), що допомагає проникати в суть кожного з них, і в практичному для використання їх як правила, вимоги до проведення навчання англійській мові». Багато в роботах виділяються дидактичні та специфічні методичні принципи.

Особливість трактування цієї категорії полягає в тому, що дослідник уникає простого перерахування численних принципів, що виділяються різними дослідниками. Автором обґрунтовано виявляються ключові принципи для викладання іноземної мови, які «відбивають суть цього

предмета та відрізняють його від інших. Відповідно, серед специфічних методичних принципів можна виділити три (комунікативної спрямованості, диференціації та інтеграції та обліку рідної мови), а серед значущих для навчання мови дидактичних – сім, не зупиняючись на розгляді таких, як, наприклад, науковість, систематичність та послідовність, оскільки вони відображають обов'язкові вимоги до організації освітнього процесу.

Дослідники підкреслюють, що «система принципів є відкритою, що допускає включення нових принципів та переосмислення вже існуючих хоча можна говорити і про деякий досить усталений набір дидактичних та загальнометодичних принципів для нашої науки. Разом з тим, цілі навчання, що змінилися, навчання предмету (іншомовна комунікативна компетенція) і спрямованість оволодіння іноземною мовою на становлення позитивної особистості учня (особистісно– орієнтована іншомовна освіта) не можуть не відбиватися як на пріоритетних принципах, так і на їх змісті та правилах реалізації. В англійській методиці висловлювалася думка про те, що епоха способів завершилася, і настав час загальних принципів. Звідси завдання методистів полягає у визначенні ефективних принципів, спираючись на дослідження та спостереження та пошук способів їх практичної реалізації.

У методиці намітилася лінія виділення принципів як щодо навчання іноземних мов, а й принципів іншомовної освіти, спочатку. У ряді досліджень розглядалися варіанти принципів іншомовної освіти стосовно вищих навчальних закладів. Теоретично методика триває вивчення ієрархії принципів.

Регулярне опонування дисертаційних робіт методистів у різних спеціальних радах дозволяє виділити кілька характерних тенденцій у сучасній методиці:

- 1) просте дублювання вже виділених раніше принципів;
- 2) розширення набору принципів, як правило, частнометодичних, з урахуванням специфіки об'єкта та предмета дослідження;

3) спроби розробити варіанти ієрархії принципів, значущих навчання іноземних мов. Найчастіше при аналізі цього питання методики навчання іноземних мов не вистачає визначення внутрішніх зв'язків принципів різного рівня абстракції (виявлення їхньої ієрархічної супідрядності) і чіткого відстеження варіантів їхньої практичної реалізації в навчальному процесі за прикладом того.

Врахування особливостей сучасного покоління учнів, що вільно користуються інформаційно комунікаційних технологій, робить доцільним напрямом досліджень зміст та тактичну реалізацію всіх принципів при організації освітньої діяльності в нових умовах. Маючи свої спостереження, вважаємо, що значимість набуває цілеспрямоване навчання сучасних школярів:

- 1) роботи з паперовими (традиційними) засобами наочності;
- 2) розуміння змісту та інтерпретації текстів / зображень, що сприймаються з електронних носіїв;

3) написання рукою своїх текстів різної функціональної спрямованості. Вкрай важливим для становлення особистості та оволодіння іноземною мовою вважаємо збільшення часу безпосереднього спілкування з різними партнерами у різних цілях як на уроках, так і в позаурочній діяльності (принцип комунікативної спрямованості).

У курсі методики навчання іноземних мов під час підготовки вчителів–бакалаврів категорія «принципи навчання» (дидактичні та методичні) є обов'язковим компонентом змісту. Метою освоєння цього змістовного компонента виступає як осмислення принципів, що є однією з ключових підстав організації навчального процесу, так і функціональне оволодіння принципами, що виступають одночасно як вимоги – правил побудови уроку.

Для сучасного викладача університету, котрий читає курс методики навчання іноземних мов, підхід до визначення набору принципів навчання є раціональним і розумним. Досвід викладання курсу показує, що осмислення

комплексу принципів та обговорення варіантів їх реалізації на практиці утворюють своєрідну орієнтовну основу дій вчителя іноземної мови при розробці планів уроку. Очевидно, що на лекціях викладач знайомить студентів з їх найчастішим переліком, акцентуючи при цьому і незавершеність дослідження цієї проблеми, наявність певних протиріч у її трактуванні. При ознайомленні з методичною літературою студенти стали з новими списками принципів навчання іноземної мови, що призводить до певної плутанини. У курсових і випускних кваліфікаційних роботах нерідко має місце просте дублювання різних переліків, а практичної частини не простежується системне використання названих теоретично принципів навчання. Адже відповідність всіх етапів уроку, матеріалів та вправ ключовим принципам навчання іноземних мов значною мірою (але, звичайно, не повністю) визначає ефективність уроку.

1.2. Психолого–педагогічні передумови навчання монологічного мовлення майбутніх учителів англійської мови

Сучасні тенденції вищої освіти зумовлюють необхідність застосування оптимальних засобів навчання майбутніх учителів англійської мови, які сприяють засвоєнню знань, умінь, навичок, формуванню у особи позитивних якісних змін у сфері соціальних, педагогічних та професійних відносин. Процес підготовки в різні історичні епохи видозмінювався відповідно до вимог часу та рівня суспільних відносин, але питання про шляхи вдосконалення процесу професійної підготовки залишається актуальним.

Ставлення до самого існування і також до визначення монологічного мовлення у психологів і лінгвістів далеко неоднозначне. Так, на думку Коробейнікової (2010), немає мови монологічної чи діалогічної, а є висловлювання різних рівнів – лише на рівні слова, словосполучення, фрази, надєдності і тексту (два останніх і зараховуються до так званої монологічної мови), з одного боку, і, з іншого боку, існує спілкування, т. е. взаємодія коїться з іншими як внутрішній механізм життя колективу

Саме монолог дисциплінує мислення, вчить логічно мислити і будувати своє висловлювання таким чином, щоб довести свої думки до слухача.

Характеризуючи психологічні особливості монологічного мовлення, слід зазначити, що монолог є відносно розгорнутий вид мовної діяльності, у якому порівняно мало використовується немовна інформація, одержувана із ситуації розмови. Це продуктивний і довільний вид мови, так що промовець повинен мати певну тему і здатен зробити її основи свого висловлювання чи послідовності висловлювань. З іншого боку, це організований вид промови, що передбачає наявність умінь програмувати як окреме висловлювання чи речення, а й усе повідомлення загалом, вибірково користуватися мовними засобами адекватно комунікативному наміру, і навіть деякими немовними комунікативними засобами висловлювання думки (передусім, інтонацією).

Таким чином, монологічне мовлення завжди марковане комунікативними цілями і завданням того, хто говорить. Комунікативність є головним аспектом, що допомагає забезпечити ефективність спілкування на логіко-семантичному рівні.

Згідно твердження Коптюг (2000) монологічна мова має свої специфічні психологічні характеристики такі як:

1. Односторонній характер спілкування.

Монологічна мова звернена та спрямована на одну або кілька осіб (аудиторію), але мовленнєва поведінка говорить у більшості випадків не залежить від слухачів, так як їхня реакція на висловлювання може не носити зовні вираженого характеру

2. Підготовленість, планованість.

Монологічна мова заздалегідь програмується або у внутрішній, або у зовнішній промові, що передбачає сформованість умінь передбачати композиційну структуру висловлювання, намітити похідний мовний матеріал та смислові віхи мови;

3. Контекстність монологічного мовлення.

Як правило, монологічна мова будується без урахування ситуацій екстралінгвістичного характеру. Вона має бути зрозуміла із самої себе. Тому для досягнення точного, адекватного розуміння промовець має забезпечити собі контекст, що не допускає подвійного тлумачення думки;

4. Безперервний характер.

Безперервність дозволяє говорячому складно та повно висловити свої думки. Послідовність та логічність, повнота та зв'язність викладу, композиційна оформленість – є найважливішими якостями монологічного мовлення, які випливають із її контекстного та безперервного характеру;

5. Менша емоційність (у порівнянні з діалогічним мовленням).

У монологічній мові промовець користується переважно нейтральним словником, використання паралінгвістичних засобів є скоріше винятком, ніж нормою;

6. Необмеженість у часі.

У психологічній літературі відзначається велика складність і складність монологічної мови щодо порівняно з діалогічною: зв'язність та послідовність викладу своїх думок, ясність і виразність форми висловлювання (що важко рідною мовою).

У той час як діалогічна мова ситуативна, монологічна відноситься переважно до контекстної мови, характеризується послідовністю та логічністю, повнотою, змістовністю, завершеністю та ясністю думки, що робить її більшою мірою незалежною від ситуації.

Крім того, до психологічних особливостей монологічного мовлення слід віднести звернення до слухача, емоційне забарвлення, що знаходять зовнішній вираз у лінгвістичних та структурно– композиційних особливостях.

Оптимальний рівень психологічної готовності студентів до навчання монологічного мовлення і майбутньої праці характеризується такими

аспектами:– студент виявляє активний інтерес до навчально– пізнавальної діяльності,

– у нього наявна досить вичока, стійка і дієва потреба в самовдосконаленні своїх інтелектуальних умінь та самоосвіті.

– Студент відчуває позитивне емоційне ставлення до процесу вчення. Він відрізняється цілеспрямованістю, бажанням співпрацювати з групою, самостійний, коли це потрібно.

Студенту властиво високе почуття відповідальності, сформовано професійний інтерес, який сприяє, як зазначає Владимирова (2003), позитивному відношенню студентів до обраної спеціальності, поступового та безболісного включення їх у самостійну навчальну діяльність» .

Основні труднощі під час навчання монологічного мовлення зводяться до того, що студенти часто не знають, про що говорити, що говорити та як говорити. Тому необхідно створення таких психолого– педагогічних умов, за яких студенти були б особисто зацікавлені в активній взаємодії з викладачем та одногрупниками іноземною мовою.

У психолого– педагогічній літературі під умовою розуміється «сукупність передумов зовнішнього та внутрішнього середовища, ймовірно, що впливають розвиток конкретного психічного явища; причому це вплив опосередкований активністю самої особистості, групи людей.

Аналіз наукових праць (С.Н. Бегідова, Є.А.Ганін, Ю.А. Конаржевський, В.Н.Мошкін, А.Г. Тулегенова), присвячених виявленню та опису психолого– педагогічних умов, покликаних оптимізувати педагогічний процес під час навчання монологічного мовлення, дозволив визначити чотири основні групи умов:

інформаційні,

- технологічні,
- особистісні.

Група **інформаційних умов** знаходиться у прямій залежності від змісту навчання. На сучасному етапі розвитку суспільства, який характеризується такими явищами як «інтеграція» та «глобалізація» в соціальної, політичної та економічної сфер, у методиці навчання іноземним мовам значимим стає такий вибір змісту навчання говоренню, що сприяє підготовці студентів до діалогу культур, до особистої, професійної, ділової комунікації на основі прийняття, розуміння та поваги до культурних цінностей своєї країни та країн мови, що вивчається. Якщо під час навчання говоренню 15–20 років тому вони переважала підготовка студентів до монологічного висловлювання на певну тему, то в сучасних умовах акцент зміщується на користь діалогу. Крім того, професійно орієнтоване навчання іноземним мовам передбачає відбір такого змісту навчання говоренню іноземною мовою, яке покликане формувати ціннісне ставлення до обраної студентами спеціальності, підтримувати інтерес до майбутньої професії; доводити значимість іноземної мови у професійній комунікації.

Група **технологічних умов** передбачає найбільш раціональне використання форм, засобів та методів навчання говоренню на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах. При цьому критерій раціональності визначається відповідністю технологічних умов цілям навчання. Говорячи про безперервну мовну освіту, слід зазначити важливість вибору варіанта вивчення іноземних мов. Сьогодні немовні факультети багатьох вищих навчальних закладів готові запропонувати три варіанти курсів іноземної мови: іноземна мова для загальних цілей (обов'язкова навчальна дисципліна).

Говорячи про форми організації студентів під час навчання англійськомовного монологічного мовлення, слід наголосити на необхідності широкого застосування підгрупової та парної роботи, оскільки саме ці форми створюють умови активної комунікації. Якщо хід заняття передбачає роботу над монологічним висловлюванням та його подальшу презентацію,

викладачеві необхідно сформулювати мовну установку на прослуховування для інших учасників групи.

Серед групи **особистісних** умов, які дозволяють оптимізувати процес навчання монологічного мовлення у університетах, необхідно виділити такі:

- Суб'єкт – суб'єктні відносини учасників педагогічного процесу (Створення на заняттях атмосфери доброзичливості та довіри, відсутність різкої критики, як з боку самого викладача, так і торони студентів – учасників спілкування).

- Різні джерела створення мотивації (цільова мотивація, мотивація успіху, країнознавча мотивація, професійна мотивація).

- Послідовне підвищення навчально– виховних вимог, педагогічна підтримка виконання. Виявлені психолого– педагогічні умови навчання монологічного мовлення на заняттях з іноземної мови у ВНЗ визначає необхідність осмислення педагогами ВНЗ змістовних, поведінкових та технологічних вимог до організації професійної діяльності.

Виявлені психолого– педагогічні умови навчання монологічного мовлення на заняттях з іноземної мови у ВНЗ визначає необхідність осмислення педагогами ВНЗ змістовних, поведінкових та технологічних вимог до організації професійної діяльності

Охарактеризовані нами релевантні засоби навчання майбутніх вчителів англійської мови для розвитку монологічного мовлення, до яких належать кодування наукового тексту, конструювання моделей монологічної мови, вирішення професійно орієнтованих завдань, імітаційне моделювання, сприяють підвищенню якості освітнього процесу та усвідомленню кожним студентом особистісно орієнтованого досвіду майбутньої професійної діяльності.

1.3. Віртуальне навчальне середовище як засіб навчання майбутніх учителів англійського монологічного мовлення

Друге десятиліття XXI століття – це час активного розвитку мультимедіа– технологій, розвитку та поширення віртуального середовища, активного розвитку віртуального освітнього середовища. Масштаби технічного та технологічного розвитку досягли таких висот, що одним із найбільш обговорюваних питань стало питання про зміни парадигми освітньої системи. Можливість перенесення освітнього процесу повністю у віртуальний простір стала однією з центральних тем для обговорення в освітньому середовищі та суспільстві в цілому. Віртуальне освітнє середовище «вже сьогодні дозволяє здобувати досить якісну освіту незалежно від географічного місця проживання учня, без відриву його від роботи та з урахуванням індивідуальної освітньої спрямованості. Авербух (2010) вважає віртуальне освітнє середовище – основою якісного та ефективного навчання та формування висококваліфікованого фахівця.

Аналіз численних переваг віртуального освітнього середовища у курсі викладання іноземної мови стає об'єктом багатьох наукових досліджень .

Існують різні підходи до визначення обсягу поняття "віртуальне освітнє середовище". Віртуальний освітній простір для вивчення монологічного мовлення може включати наступні компоненти, що являють собою мультимедійні сервіси:

- спеціалізовані портали та сайти з англійської мови;
- дистанційні курси для студентів, які вивчають англійську мову, та для викладачів, які підвищують свою кваліфікацію;
- бази даних текстів та навчальних ресурсів, електронні бібліотеки, енциклопедії та словники;
- віртуальні спільноти, в яких обговорюються проблеми функціонування, вивчення та викладання англійської мови;
- мережеві збори звукових, фото– та відеофайлів за певною тематикою

У дослідженні були використані методи теоретичного характеру: метод перспективного моделювання навчальних ситуацій, дедуктивний, методи аналізу та синтезу. Крім цього, робота базується на таких методах практичного характеру: спостереження за роботою студентів у віртуальному освітньому середовищі, опитування студентів, а також узагальнення особистого практичного досвіду у навчальному процесі.

Матеріалом дослідження послужили різні мультимедійні сервіси та його контент: портали, сайти, сторінки соціальних мережах, додатки, освітні канали, онлайн– карти, мережеві словники, розміщені у відкритому доступі.

В наш час віртуальне освітнє середовище в навчанні іноземної мови використовується в основному як додатковий засіб навчання в рамках традиційної аудиторної або класно– урочної системи освіти. Вона інтенсифікує освітній процес, підвищує його ефективність, робить інтерактивним, дозволяє реалізувати креативний особистісний потенціал студентів, побудувати індивідуальну траєкторію навчання. Віртуальний освітній простір може будуватися за допомогою універсальних систем керування навчанням, таких як Moodle. Moodle дає можливість проектувати, створювати і надалі управляти ресурсами інформаційно– освітнього середовища. Система має зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Викладач самостійно, вдаючись лише до допомоги довідкової системи, може створити електронний курс та керувати його роботою. Нині Moodle використовується більш ніж 30 000 закладів освіти по всьому світу.

Поряд із універсальними системами управління навчанням викладачі та студенти успішно використовують десятки веб– порталів, сайтів, освітніх сторінок у соціальних мережах, Youtube– каналів, Instagram– каналів, додатків для Android та IOS, спрямованих на вивчення англійської мови як іноземної. У повсякденну практику викладання мови увійшли Google, програми та додатки для створення тестів та ігор, схем та таблиць, навчальних аудіозаписів та відеороликів.

У мережі існують сотні порталів та сайтів, що містять різноманітний мультимедійний контент, який можна використовувати на заняттях з мови. На жаль, переважна більшість таких ресурсів є неякісними освітніми продуктами, які часто не мають навіть інформації про авторів. Матеріали, що розміщуються на таких сайтах та платформах, не структуровані та не систематизовані, що не носять методичного характеру, містять безліч помилок різного характеру. Звернення до потенційних студентів часто говорить, що за допомогою пропонованих матеріалів англійської мови можуть вивчати все: дорослі та діти, особи, які не володіють англійською мовою та володіють нею вже досить добре. Доступ до таких сайтів, як правило, є частково або повністю платним. На відміну від викладача далеко не кожен іноземець, який вивчає або збирається вивчати українську мову, зможе відразу розібратися в цінності того чи іншого освітнього ресурсу. Це, безсумнівно, є великим мінусом віртуальних ресурсів у разі використання як самовчителя щодо англійської.

Для викладачів іноземної мови, які використовують різний мультимедійний контент на своїх заняттях з іноземцями, найбільший інтерес становлять освітній портал «Англійська мова для всіх і кожного» У рубриці «Методична скарбничка» представлені імена та досягнення метрів, зібрані їх найкращі лекції, фрагменти практичних занять, а також розміщені відеоролики з деяких ключових комунікативних тем, створені на замовлення. Пошук необхідних матеріалів спрощується за допомогою ряду зручних фільтрів, що дозволяють відсортувати всі робочі листи за різними типами, аспектами та рівнями вивчення англійської мови.

Одним із основних компонентів віртуального освітнього середовища може бути освітня сторінка у соціальній мережі. «Соціальна мережа є інтерактивним розрахованим на багато користувачів сайтом, контент якого наповнюється окремими людьми. Кожен користувач має можливість створити в соціальній мережі персональний обліковий запис і спілкуватися з

власниками інших облікових записів. Морська (2007) вважає, що створення освітньої сторінки соціальної мережі — це сучасний і дієвий спосіб зробити процес навчання результативнішим і зручним». Як правило, освітні сторінки створюються у найпопулярніших світових соціальних мережах Facebook та ін або у спеціалізованих освітніх соціальних мережах. Наприклад, викладачі можуть створювати відеолекції, тести, опитування, публікувати набори посилань на сторонні web–ресурси, що застосовуються на уроках.

Освітні сторінки у соціальних мережах можуть бути двох типів: для іноземців, які вивчають мову, та викладачів, які бажають обмінюватися інформацією та підвищувати свою кваліфікацію:

- наголос робиться на розвиток лінгвокраїнознавчої компетенції студентів–іноземців;
- як навчальний матеріал студентам пропонуються тексти, вправи, аудіо– та відеозаписи;
- завдання до вправ у першому блоці даються українською та англійською мовами,
- До уваги студентів пропонується безліч автентичних матеріалів англійською мовою, що ефективно формує навички аудіювання та читання;
- даний ресурс дозволяє проводити онлайн–обговорення різних тем, що уможлиблює вдосконалення умінь монологічного та діалогічного мовлення;

Важливою складовою віртуального освітнього простору є відкриті онлайн–курси, які можуть застосовуватися як самостійного вивчення, так і вивчення англійської мови під керівництвом викладача.

У навчанні англійської мови у віртуальному освітньому просторі широкого поширення набули YouTube–канали та Instagram–канали. YouTube–канали використовуються в різних цілях: на них розміщують відео курси для самостійного вивчення, відео курси та різні відеоматеріали, які використовуються як додаткові матеріали до академічних курсів, навчальні

відеоролики, зняті студентами. Так, наприклад, як основне завдання при самотійному поза аудиторному закріпленні практично будь-якого вивченого матеріалу може виступати зйомка власного відеоролика. Для виконання завдання викладач формує творчі групи, що складаються з двох студентів, які знімають свої власні тематичні відеоролики, а викладач розміщує їх на спеціальному YouTube-каналі та використовує як матеріал для подальшої аудиторної роботи. Подібний мультимедійний контент, представлений у відео форматі і розміщений у віртуальній мережі, може бути одним з компонентів проектної діяльності, що широко застосовується в даний час у різних курсах.

Instagram- канали набули великої популярності при навчанні іноземних мов протягом останніх кількох років. Основними причинами стали зростання популярності цього додатка серед користувачів і помітне розширення його функціоналу за рахунок можливості розміщувати серії фотографій, відеороликів, вести онлайн-трансляції. Instagram- канал став не просто однією із складових віртуального освітнього середовища, а й нерідко її центральним елементом. Instagram- канали стали вести багато викладачів які навчають мові як дистанційно, так і в рамках різних освітніх закладів. Кожен, хто підписався на канал, не є пасивним слухачем і споглядачем, він може вступати в мовну комунікацію з викладачем та іншими користувачами у зручний для нього час, коментувати прочитане та спілкуватися з іншими учасниками простими фразами.

Невід'ємною складовою віртуального освітнього середовища є онлайн-тестування. Воно може бути організовано за допомогою численних сервісів, які пропонують свої послуги зі створення тестів як окремим авторам, так і цілим організаціям. Безперечною перевагою Google Форм є автоматична обробка відповідей і надання великих статистичних даних: загального зведення за відповідями, за кожною відповіддю, за відповідями кожного

учня. Це дозволяє легко проаналізувати знання групи студентів, виявити всі існуючі прогалини, визначити реальну складність.

Віртуальний освітній простір може включати онлайн– ігри, розміщені на спеціальних сайтах у відкритому доступі. «Ігри допомагають підвищити інтерес студентів до тих аспектів, які можуть здаватися їм нудними, і таким чином зробити процес навчання пліднішим. Закріплення старих та набуття нових мовних навичок та умінь в ігровій формі відбувається більш активно. Багато навчальних та розвиваючих онлайн– ігор, які можна застосовувати в курсі при роботі як з дорослими, так і з дітьми, розміщено на освітньому порталі «Український online» (зайве слово, розплутай слово, малюнок з літер та ін.) Багато викладачів використовують у своїй практиці ігрові онлайн–вікторини, створені за допомогою сервісу Kahoot (<https://kahoot.com/>). Даний сервіс має низку значних переваг, серед яких яскравий і яскравий інтерфейс, простота у створенні вікторин, а також наявність інтерактивного режиму, що дозволяє в режимі реального часу всім учасникам спостерігати за тим, як проходить гра і хто перемагає.

Побудова віртуального освітнього середовища може відбуватися і за допомогою мобільних додатків, які можуть бути завантажені в App Store або Google Play. В даний час існують сотні подібних додатків, спрямованих на навчання (Busuu, Duolingo, Fun Easy Learn, Learn and Speak Russian – Mondly,

У побудові віртуального освітнього середовища широко використовуються QR– коди, які можна застосовувати «разом із посиланнями на джерела у презентації, книги та підручники, наносити на реальні об'єкти в аудиторіях (наприклад, на постери, дошку чи whiteboard). Вони також можна зашифрувати довгі, незручні для запам'ятовування та відтворення посилання на веб– сайти»

Комунікація викладача та студентів у рамках навчання з використанням віртуального освітнього середовища може організовуватися

за допомогою месенджерів, таких, як WhatsApp, Viber, Messenger (Facebook) та ін. запасу та сприйняття мови на слух. Викладач перевіряє та коментує всі виконані завдання. У результаті такі заняття створюють імітацію мовного середовища та забезпечують реалізацію принципу малих кроків: Щодня, витрачаючи 15–20 хвилин, людина робить крок уперед у вивченні мови

Значно розширити можливості навчання за допомогою віртуального освітнього середовища дозволяють онлайн– карти:

Сучасні онлайн– карти містять інформацію не тільки про плани міст чи країн, з їх допомогою можна дізнатися практично будь– яку інформацію про готелі та ресторани, театри, кінотеатри та музеї, магазини, спортивні об'єкти, адміністративні установи, парки, пам'ятники тощо. дозволяє складати різні завдання та вправи для аудиторної та самостійної роботи, проектної діяльності та веб– квестів. Дуже важливо, що студентів, працюючи з такими картами, навчаються не на абстрактному або ірреальному матеріалі, а, використовуючи реально існуючу пошукову систему, отримують інформацію, яка стане в нагоді їм у їхньому повсякденному житті під час перебування в країні.

Таким чином, віртуальне освітнє середовище може будуватися за допомогою універсальних систем управління, або за допомогою набору різних сервісів, які можуть бути представлені у вигляді ядерно– периферійної структури:

- під час вивчення іноземної мови потрібна колосальна практика реальної комунікації з викладачем та носіями мови. Студенти– іноземці часто стикаються з різними труднощами, порушують багато питань викладачеві під час вивчення кожної теми. Відсутність щоденних практичних групових занять може призвести до того, що невирішені труднощі стануть причиною відмовитися від вивчення англійської.

- за відсутності регулярної контактної роботи з тими, хто вивчає українську мову, виникатимуть прогалини у знаннях, оскільки викладачеві,

який спілкується зі студентами виключно віртуально, складніше виправляти всі помилки

Отже, віртуальне освітнє середовище активно впроваджується в систему навчання, багато викладачів успішно використовують у своїй педагогічній практиці різні онлайн– сервіси, з'являються перші спроби створення повноцінного віртуального освітнього середовища, здатного замінити очну форму навчання. Процес переходу від традиційної системи навчання до віртуальної постійно прискорюватиметься. Існуючі послуги продовжать активно розвиватися, частина з них витіснитиметься новими поліфункціональними, розробленими з урахуванням недоліків, що вже функціонують. Провідні виші займуться розробкою та впровадженням у освітній процес власних віртуальних освітніх платформ. Здається, що найближче десятиліття стане переломним як у системі навчання загалом, і у викладанні англійської мови, як іноземної.

Висновки до розділу 1

Враховання особливостей сучасного покоління студентів, що вільно користуються ІКТ, робить доцільним напрямом досліджень зміст та тактичну реалізацію всіх принципів при організації освітньої діяльності в нових умовах. Маючи свої спостереження, вважаємо, що значимість набуває цілеспрямоване навчання сучасних школярів:

а) роботи з паперовими (традиційними) засобами наочності;
б) розуміння змісту та інтерпретації текстів / зображень, що сприймаються з електронних носіїв;

в) написання рукою своїх текстів різної функціональної спрямованості. Вкрай важливим для становлення особистості та оволодіння іноземною мовою вважаємо збільшення часу безпосереднього спілкування з різними партнерами у різних цілях як на уроках, так і в позаурочній діяльності (принцип комунікативної спрямованості).

У курсі методики навчання іноземних мов під час підготовки вчителів–бакалаврів категорія «принципи навчання» (дидактичні та методичні) є обов'язковим компонентом змісту. Метою освоєння цього змістовного компонента виступає як осмислення принципів, що є однією з ключових підстав організації навчального процесу, так і функціональне оволодіння принципами, що виступають одночасно як вимоги – правил побудови уроку.

Сучасні тенденції вищої освіти зумовлюють необхідність застосування оптимальних засобів навчання майбутніх учителів, які сприяють засвоєнню знань, умінь, навичок, формуванню у особи позитивних якісних змін у сфері соціальних, педагогічних та професійних відносин. Процес підготовки в різні історичні епохи видозмінювався відповідно до вимог часу та рівня суспільних відносин, але питання про шляхи вдосконалення процесу професійної підготовки залишається актуальним.

У зв'язку з цим проблема нашого дослідження в даний час набуває великої актуальності та значущості для підвищення рівня професіоналізму

майбутніх педагогів. Теоретичний аналіз проблеми готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності дозволив визначити компоненти готовності майбутніх вчителів англійської мови до розвитку монологічного мовлення : мотиваційно– особистісний, інформаційно– теоретичний, діяльнісний, контрольо– оцінний.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. Характеристика навчального матеріалу та його відбір

Проводячи аналіз використання блог– технологій, аудіо– відеофрагментів при формуванні англомовної компетентності в монологічному мовленні студентів, варто розглянути способи проведення вибору блогів чи відеофрагментів. Для такого потрібно для початку розглянути класифікацію блогів.

У різноманітних дослідженнях, що були і є присвячені проблематиці використання блог– технологій у навчанні, Жовнич (2016) виділяє наступну класифікацію:

- за автором – особистий, колективний, корпоративний;
- за типом мультимедіа – текстовий, підкаст, відео блог тощо;
- за особливостями контенту;
- за технічною платформою;
- за жанром.

В нашій роботі ми розглянемо дану класифікацію детальніше. Так, за автором блогу виділяють такі типи блогів:

1) особистий (персональний або авторський) блог – це блог, який ведеться однією особою, зазвичай – його власником);

2) блог з анонімним автором або «примарний» блог, який ведеться невідомою особою і не від свого імені;

3) колективний або соціальний блог – це блог, який ведеться певною групою осіб за такими правилами, які визначаються і продумуються власником блогу;

4) корпоративний блог ведеться, наприклад, співробітниками організації або групою студентів.

За наявністю мультимедіа та її типом, визначають такі типи блогу, як текстовий блог (зазвичай сюди входять блоги у яких наявна тільки текстова інформація), фото блог (наповнення такого блогу відбувається тільки фотографіями), музичний блог (зазвичай в такому блозі публікується музика, її новинки, популярні треки тощо), підкастинг та блогкастинг (це блоги, інформація в яких надиктовується і викладається тільки у вигляді аудіофайлів), відео блог (найбільш поширений на сьогодні вид блогу, зазвичай у такому типі блогів виклад інформації відбувається за допомогою відео– файлів).

Виділяють також типи блогів за особливостями їх змісту. Зокрема, Несторенко (2020) та Пащук (2000) виділяють такі блоги, які можна віднести до змістового критерію:

- 1) контентний блог – це такий тип блогу, в якому знаходить відображення така інформація як унікальний авторський текст;
- 2) мікроблог, в цих типах блогів публікуються певні щоденні відео, в яких зображуються особисте життя користувача;
- 3) моніторинговий блог, несе в собі посилання та власні коментарі на певні інші блоги чи сайти, які зацікавили чи є цікавими для користувача;
- 4) цитатний блог, зазвичай в такому блозі автор показує ті цитати які його зацікавили з інших блогів;
- 5) сплог – спам– блог, блог в якому викладаються спам– публікації або не справжні новини.

Проаналізуємо також типи блогів, відповідно до критерію їх технічної основи. Зазвичай, виділяють такі типи блогів за технічною характеристикою:

- 1) блог Stand– alone, який розміщується на окремому хостингу (CMS);
- 2) блог на блог– платформі, який ведеться на потужностях спеціальних блог– служб (прикладом можуть слугувати блог– служби LiveJournal, LiveInternet та ін.);

3) моблог або мобільний блог, даний тип блогу зазвичай забезпечується і наповнюється інформацією з мобільних телефонів чи планшетів.

Далі визначивши критерії відбору блогів можна розглянути їх жанрову класифікацію. Широке розповсюдження та популярність блогів серед користувачів інтернету призвело до того, що виникає досить поширена і розгалужена жанрова система блогової сфери. Кожного дня створюються нові типи блогів, які є розраховані на різні вікові категорії, а також які створюються для різних соціальних груп населення, все залежить від того чим займається користувач, його рід діяльності, інтересів, бажань та запитів.

На даний час блоги займають таку нішу, що розглядають майже всі види діяльності особистості. Зазвичай, можна виокремити такі жанрові різновидності блогів, як fashion– блоги (блоги, в яких мова ведеться про моду та модні тенденції фешн – індустрії), кулінарні блоги (в яких розповідається про кулінарні новинки, а також покроково описується приготування тієї чи іншої страви), туристичні або тревел– блоги (мова в яких ведеться про цікаві місця для відпочинку для потенційних користувачів, а також цікаві місця нашої планети), музичні блоги (блоги про музичне життя), блоги про стиль життя (зазвичай це блоги про життя відомих людей), спортивні та фітнес блоги (в яких йде мова про спортивні новинки, засоби та методи схуднення та набору маси), фінансові, політичні, ділові блоги, кіно– блоги, батьківські блоги, новинні, ігрові, навчальні блоги тощо. Також набирають популярності блоги для дітей, для жінок або чоловіків, блоги для людей старшого віку, окремі блоги для школярів, студентів, молодих батьків, лікарів чи вчителів тощо.

Описуючи критерії з точки зору вибору типу блогу для використання його як засобу навчання монологічного мовлення студентів, можна визначити, які з вище описаних типів блогів найкраще можуть бути використані у якості засобів навчання студентів у контексті цього дослідження та у методиці навчання іноземних мов загалом.

Так, за типом автора для формування монологічної компетентності найбільше підходить авторський блог, можна створити колективний блог для цілої групи, у якому всі студенти зможуть робити дописи.

Вашило (2015) вважає, що найбільш прийнятливим для навчання монологічного мовлення можна вважати текстовий блог, але в нашому випадку він буде допомагати студентам формувати тільки письмове монологічне мовлення. Так як в нашому випадку нам важливі навички говоріння, то для цього можна запропонувати студентам вести свій відео блог, у якому студенти зможуть публікувати власні роздуми на різноманітні теми, а також ділитися новинами зі свого життя тощо.

Текстові та відео блоги інших авторів, особливо – носіїв мови, які є цікавими для студентів за змістом, можуть допомагати студентам як приклад і використовуватися у процесі навчання монологічного мовлення. За змістовим критерієм найбільш відповідними для користування у процесі навчання є такі різновиди блогів, як контентний блог, мікро блог, моніторинговий блог. За технічними характеристиками найбільш простим типом блогів є блог, який працює на блог– платформі, а також мобільний блог, оскільки для студентів, як найбільшого кола користувачів смартфонів та інших мобільних гаджетів це найважливіший елемент щоденного життя. Ведення блогу дуже легко поєднується з різноманітними захопленнями студентів соціальними мережами, і саме тому використання цієї технології, особливо за допомогою мобільних пристроїв, дає можливість досить сильно підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови.

Поміж найбільш поширених і популярних на сьогодні блог– сервісів можна виділити такі, як Blogger, LiveJournal, WordPress, а найпопулярнішими ресурсами для створення навчальних блогів Blogosphere.us та Weblogg– ed.

Окремо можемо визначити автентичні англomовні блоги, як досить ефективний засіб навчання. Такими блогами можна користуватися для того, щоб студенти могли самостійно опрацьовувати свої завдання. Відбір даних

блогів повинен вмщати не лише критерій їх автентичності, але також і доступність лексики та граматики, а також підбір відповідних тем, які будуть використовуватися у блозі. Зазвичай обираються такі теми, які були б достатньо зрозумілими студентам. Студентам тако можна запропонувати блоги, які ведуть американські чи британські, австралійські студенти – тобто їх однолітки. Даний метод дозволить студентам зрозуміти соціокультурний підхід, а також дозволить студенту відчути іншомовну атмосферу, що досить сильно і позитивно буде сприяти процесу самого навчального простору та підвищить цікавість студентів до роботи над завданнями з англійської мови.

Як вважає дослідниця Голтвяниця (2011), робота студентів з автентичними блогами на уроках іноземної мови дає можливість студентам кожного дня читати англійською мовою або ж слухати розмовне англійське мовлення, проводить навички тренування аудіювання, дає змогу збільшити словниковий запас студентів та дозволяє тренувати чітке та правильне написання слів англійською мовою.

Дослідник Anderson (2007) окремо виділяє такий тип, як навчальний блог, даний тип блогу зазвичай використовують для навчальних цілей та як засіб навчання. Головною метою відповідного блогу є навчання та відповідно до цього освітні цілі. Навчальні блоги збільшують інтерес у студентів до самого предмету чи дисципліни, а також надають стимул для позитивних емоцій студентів, що досить сильно впливає і робить кращим сам процес запам'ятовування інформації. Даний спосіб навчання не тільки допомагає якісно досягати поставлених цілей у навчанні, але й допомагає, як метод сильної мотивації студентів .

Дослідниця Мельник (2023) визначає, що на процес запам'ятовування досить сильно має вплив емоційне відношення студентів до заданого матеріалу, оскільки задана інформація, яка спонукає людину до яскравих емоцій і викликає в людини надзвичайно сильну емоційну реакцію, відображається у людській свідомості і запам'ятовується досить сильно. При

цьому яскраві та позитивні емоції, що з'являються у людини при досягненні мети, допомагають швидше згадати потрібний матеріал. Таким чином, цікавий для студентів блог, як новий, наочний, мультимедійний та доступний і зрозумілий засіб навчання, забезпечує більш якісний рівень запам'ятовування матеріалу.

Відповідно до типу автора та змісту навчальні блоги також класифікують на декілька підгруп. Зокрема, Патієвич (2015), Несторенко (2020) тат виділяють три основних типи навчальних блогів:

1. Блог викладача (tutor blog) – вид блогу, який створюється та модерується викладачем англійської мови. У такому виді блогу викладачем можуть використовуватися для показу додаткові матеріали (аудіо, відео, статті, онлайн– тести тощо) з заданих тем, домашнє завдання або інформація з конкретної тематики.

Викладацький блог також може мати в собі певні методичні вказівки та рекомендації студентам, посилання на інформаційно– довідкові, навчальні інтернет– ресурси.

Викладацький блог може також містити інформацію особистого характеру про інтереси викладача, хобі, подорожі, проведену відпустку тощо. Саме завдяки такому способу викладач може показувати власним прикладом зразки монологічних висловлювань англійською мовою, згідно яких студенти можуть в майбутньому формулювати свої схожі висловлювання. У цьому разі викладацький блог буде хорошим прикладом для студентів як правильно створити і вести свій власний блог. Працюючи з блогом викладача студенти мають можливість отримати хороший приклад як правильно розвивати вміння читати іноземною мовою, а також навчаються виокремлювати потрібну інформацію та факти, виділяти та оцінювати її важливість.

2. Блог студента (learner blog) – це такий вид блогу, який створюється і модерується самим студентом. Такий блог може не тільки використовуватися для тренування говоріння при монологічному мовленні студента, а також

мліоже бути власним простором студента для того, щоб створити портфоліо своїх письмових робіт, показувати прикладом своє індивідуальне читання тощо. Для того, щоб досягнути більшої інтерактивності під час ведення блогу студентам варто надати право відбору матеріалу для своїх власних постів. В нашому випадку це можуть бути пости про хобі студента, посилання на його улюблені сайти в інтернеті, власні фотографії з відповідними підписами, позначеннями та коментарями, відеоролики, проведення і запис обговорення англійською мовою актуальних проблем, які перш за все є цікавими для учасників блогу.

Важливим для студентського блогу є змістове наповнення блогу, при цьому мовну точність можна поставити на друге місце, адже вона має відпрацьовуватися лише у процесі ведення блогу. Надзвичайно важливим є не акцентувати увагу на ймовірних помилках студентів, адже саме такий акцент може знизити їх мотивацію і стимул до праці. Студенти повинні мати зацікавленість у веденні блогу, чим активніше вони будуть його вести, тим краще буде відбуватися і сам процес навчання.

На початковому етапі студентам важливо щотижня додавати нову інформацію до власного блогу, а також виявляти бажання ознайомлюватися з блогами своїх одногрупників і обов'язково коментувати інформацію, що публікується в них. На даній стадії матеріали, що викладаються в блозі, мають бути перевірені викладачем щодо правильного мовлення, але варто уникати досить сильної критики при їх оцінці, адже це може знизити мотивацію студентів.

3. Блог групи (class blog) – це такий вид блогу, який створюється викладачем, а модерується спеціально назначеними викладачем студентами. Це загальний простір викладача та студентів для того, щоб мати можливість обговорювати визначені теми предмету, у якому подаються публікації студентських робіт групи. Саме ведення такого типу блогу допомагає збільшити важливість праці студентів на заняттях та їх власної особистої

роботи над зазначеними завданнями. Окрім цього, даний приклад такої роботи допомагає сильно зменшити використання часу викладачем для перевірки ним наданої студентами інформації.

Як один із різновидів блогу групи дослідниця Устименко (2013) виділяє «блог– проект», який використовується для презентації певних проектів та співпраці студентів між собою.

Само собою, що груповий навчальний блог дає можливість студентам організувати позааудиторну роботу у групі і є надзвичайно хорошим результатом співпраці викладача та студентів. В порівнянні з індивідуальним юлогом, тут в груповому блозі коментарі студентів розміщуються послідовно на одній сторінці, що допомагає легше знайомитись із ними і дає можливість легшого їх опрацювання та стимулює обговорення. Всі учасники мають можливість надати свою думку, послухати думку інших одногрупників, а також навчитися сприймати культурні відмінності як певну норму співіснування у сучасному полікультурному світі, що допомагає розвинути навички критичного мислення. При створенні групового блогу досить важливим є саме залучення до нього великої кількості людей для потрібного обговорення певної тематики.

Саме тому, певними критеріями при виборі блогів для формування англомовної компетентності в монологічному мовленні засобами блог–технологій в студентів є авторство, тип мультимедіа, змістовий критерій, технічна платформа, жанр блогу, автентичність або навчальне спрямування блогу.

2.2. Підсистема вправ для навчання студентів 3 курсу англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища

Головним в підсистемі вправ є основні дидактичні й методичні принципи навчання англійської мови, а вправи цієї підсистеми відносяться

відповідно до загальної методичної класифікації вправ і відповідають сучасним вимогам.

Саме навчання відбувається у три етапи – підготовчий і основний, сюди входить рецептивно– репродуктивний, рецептивно– продуктивний і продуктивний підетапи.

Метою підготовчого етапу (див. Табл 2.1) є прагнення активізувати лінгвістичні знання студентів у певних ситуаціях монологічного спілкування, а також те, як використовується студентами саме невербальні засоби. Кожен відповідний етап порівнюється з певними групами, типами та видами вправ.

Таблиця 2.1.

Підготовчий етап навчання монологічного мовлення.

Групи вправ	Види вправ
1. Для активації попередніх лінгвістичних знань	Відповіді на запитання, зіставлення термінів і дефініцій
2. Для формування понять про типові ситуації спілкування, комунікативні наміри у монологічному мовленні.	Евристична бесіда, демонстрація типових ситуацій спілкування.
3. Для формування понять про невербальні засоби спілкування.	Евристична бесіда, демонстрація типових ситуацій спілкування.

Таблиця 2.2.

Основний етап навчання монологічного мовлення.

Групи вправ	Види вправ
1. Для формування навичок і вмінь створювати вербальні й вербально– зображальні опори для монологічних висловлювань:	Визначення й письмова фіксація ключових слів і фраз; створення короткого плану чи схеми висловлювання за отриманою

<p>1) вербальні опори (письмово);</p> <p>2) зображально– вербальні опори (письмово).</p>	<p>інформацією; написання субтитрів після перегляду відео; створення вербально– зображальної опори; відповіді на запитання.</p>
<p>2. Для вдосконалення фонетичних, граматичних і лексичних навичок на рівні фрази або понадфразової єдності:</p> <p>1) відтворювати висловлювання вербально;</p> <p>2) підтримувати висловлювання адекватною невербальною поведінкою.</p>	<p>Доповнення речень; відтворення певних частин монологічних висловлювань на рівні фрази та понадфразової єдності; відтворення невербальної поведінки на рівні окремих елементів для підтримки певного комунікативного наміру.</p>

Таблиця 2.3.

Рецептивно– продуктивний підетап навчання монологічного мовлення

Групи вправ	Види вправ
<p>1. На розвиток умінь створювати монолог– пояснення:</p> <p>1) зобразити ситуацію колезі;</p> <p>2) коректно використовувати термінологію;</p> <p>3) давати дефініцію/тлумачення термінів;</p>	<p>Скорочення, розширення, перефразування речень; відтворення пропущених частин монологу– пояснення від імені персонажа під час вимкненого звуку на основі відеоряду (при повторному перегляді / після перегляду відеофонограми чи</p>

<p>4) унаочнювати пояснення через приклади;</p> <p>5) послідовно пояснювати ситуацію, використовуючи засоби логічного зв'язку;</p> <p>6) надавати рекомендації щодо шляхів вирішення проблем.</p>	<p>відео – блогу).</p>
<p>2. На розвиток умінь створювати монолог– оцінювання:</p> <p>1) давати оцінку фактам, подіям, вчинкам;</p> <p>2) констатувати позитивний / негативний стан, подій, ситуацій;</p> <p>3) формулювати висновки із висловленого оцінювання;</p> <p>4) висловлювати свої думки про необхідність / небажаність певного вчинку;</p> <p>5) обґрунтовувати оціночні судження.</p>	<p>Відтворення пропущених частин монологу– оцінювання від імені персонажа під час притишеного аудіоряду на основі відеоряду чи відео – блогу (при повторному перегляді);</p> <p>коментування ситуації, висловлення свого ставлення до подій від імені персонажа / іншої особи / свого імені.</p>
<p>3. На розвиток умінь створювати монолог– переконання:</p> <p>1) формулювати тезу;</p> <p>2) пропонувати аргументи «за» / «проти»;</p> <p>3) формулювати висновок у</p>	<p>Відтворення пропущених частин монологу– переконання від імені персонажа під час притишеного аудіоряду на основі відеоряду (при повторному перегляді / після перегляду відео – блогу чи</p>

<p>висловлюванні та зіставляти його з тезою;</p> <p>4) підкріплювати аргументи прикладами;</p> <p>5) логічно будувати висловлювання за допомогою причинно– наслідкових зв'язків;</p> <p>6) пом'якшувати категоричність висловлювання відповідними мовленнєвими засобами;</p> <p>7) спонукати до певних дій.</p>	<p>відеофонограми; коментування ситуації та висловлення аргументів «за» / «проти» щодо подій від імені персонажа / іншої особи / свого імені.</p>
---	---

Таблиця 2.4.

Продуктивний підетап навчання монологічного мовлення

Групи вправ	Види вправ
<p>1. На розвиток умінь створювати підготовлені та непередбачені монологічні висловлювання різних функціональних типів залежно від ситуації спілкування:</p> <p>1) висловлюватися у межах дискусії з питань;</p> <p>2) використовувати невербальну поведінку в ситуаціях спілкування.</p>	<p>Створення монологічних висловлювань різних функціональних типів відповідно до ситуації спілкування; дискусія на професійну тематику, ділова гра.</p>

Приклади завдань на формування компетентності у монологічному мовленні

Вибрати із запропонованих заголовків найбільш доречний до прослуханого тексту та обґрунтувати свій вибір. Можливий варіант

пропозиції студентами власного заголовка з подальшою аргументацією точки зору.

Вибрати доречне формулювання чи сформулювати самостійно головну думку тексту та аргументувати свій вибір.

Описати та аргументувати найбільш суттєві деталі наукового поняття або процесу, дослідженню якого присвячений аудіо та відеоматеріал, чи відео – блог.

Передати зміст сприйнятого тексту з опорою на подані запитання.

Зробити співставлення фактів, викладених в аудіо та відеоматеріалі. Висловити свою точку зору в монологічній формі з приводу можливості подальшого використання отриманої інформації.

Підготувати стислу доповідь в усній формі на тему прослуханого тексту. Обговорити в парах чи міні групах проблематику почутого тексту з опорою на підстановчі таблиці, структурномовленнєві, функціональні та інші типи схем.

Провести полеміку, зробити взаємообмін думками (діалогічне мовлення) з приводу актуальності, новизни, пізнавальності, змістовності та інших важливих ознак почутого матеріалу спеціалізованого профілю.

Обговорити в мінігрупах переваги і недоліки висвітленого наукового явища, поняття чи процесу з подальшим обміном думками в межах іншої робочої групи.

Створити та розіграти діалог, полілог на тему прослуханого чи переглянутого аудіо або відеоматеріалу, чи відео – блогу (за наявністю чи відсутністю комунікативних опор).

Розіграти рольову гру, яка безпосередньо стосується теми прослуханого фрагменту тексту. Важливим моментом є відбір матеріалів, їхня організація у тематичні модулі і визначення принципів та критеріїв відбору аудіо та відеоматеріалів з метою навчання говоріння:

– принцип відповідності цілям і задачам навчання,

- принцип урахування спеціальності та напряму підготовки,
- принцип автентичності,
- принцип жанрової та стильової репрезентативності аудіо та відеоматеріалів,
- інформативність,
- проблемність,
- принцип новизни,
- принцип доступності (доступність мови та змісту),
- принцип тематичної організації матеріалів.

У перспективі потрібно проводити постійний аналіз доцільності і актуальності відбору аудіо або відеоматеріалів, чи відео – блогів, їх оновлення, доповнення та впровадження у методику навчання професійно орієнтованого говоріння студентів з подальшою оцінкою ефективності.

Розглянувши особливості формування монологічної мови англійської мови в рамках навчання, ми розробили систему вправ, одним із завдань якого є підвищення рівня сформованості продуктивних умінь студентів завдяки застосуванню віртуального освітнього середовища. Концепція створення підсистеми вправ полягає в тому, щоб розвинути і побудувати грамотно монолог на запропоновану тему.

Подібна розробка вправ є основною частиною експериментального навчання, метою якого полягає в навчанні англійського монологічного мовлення в умовах віртуального освітнього середовища та у перевірці ефективності запропонованої методики.

Розроблений нами комплекс вправ ґрунтується на етапах навчання монологічного мовлення.

А саме, нами було обрано шлях «зверху вниз», який передбачає опору на зразок монологу. У цьому випадку, етапи навчання монологічного мовлення можна уявити наступним чином:

- 1) Прослуховування монологу – зразка;

2) Вправи на рівні слів та словосполучень (допомагають визначити значення нових слів за різними способам семантизації та правильно їх вимовляти);

3) Вправи на рівні фразових єдностей (розкривають зміст використовуваних нових слів в відповідних словосполученнях);

4) Вправи на рівні надфразових єдностей (абзаців) (сприяють підбору необхідних лексичних одиниць та словосполучення й для використання надфразових одиниць);

5) Монолог (уміння складати та відтворювати монологічне висловлювання щодо заданої теми).

Отже, перший етап передбачає прослуховування монологічного мовлення. Вибираючи відеоматеріал «Why travelling is important?». Даний відеозапис орієнтована на студентів 3 курсу.

Варто зазначити, що студенти повинні прослуховувати зразок монологу кілька разів.

Вправи були підібрані згідно тематики, яку студенти проходили та згідно їх вікових особливостей, щоб досягти максимально ефективного результату. В якості віртуального навчального середовища було використано платформу Blogger. Нижче представлений загальний вигляд блогу та вправи, які виконувались студентами.

Рис. 2.1. Загальний інтерфейс вигляду блогу

← English through teaching
🔍

Travelling

листопада 02, 2023

Follow the link below and watch the video „The value of travel” Be ready to do assignments after that.

URL: https://youtu.be/kYXiegTXsEs?si=OyD_BV-lud4CvPkq

№ 1. What do these phrases mean? Choose a definition for a phrase.

1. to deal with issues	a. to leave your shell (comfort zone)
2. to think without distractions	b. to be in contact with other countries
3. to live in a comfort zone	c. to exceed the bounds of everyday routine
4. to get out of a bubble	d. to live a monotonous life
5. to need a break from everyday life	e. to meet with difficulties
6. to get away from everyday life	f. to solve problems
7. to be exposed to different countries	g. to abstract oneself from daily routine
8. to face challenges	h. to be tired of everyday life
8. to push the limits	i. to create something interesting, extraordinary
9. to come up with creative solutions	j. to meditate in silence

№ 2. Choose the right phrase for each sentence.

- 1) All you need is just to _____ and you'll take over the world.
- 2) Now you are so calm when you meet with difficulties, a few years ago you were scared to death to _____.
- 3) Sometimes every person needs a break and taking a vacation is a great way to _____.
- 4) When you are travelling you see different landscapes and view, you also _____ other travelers and locals.
- 5) According to the statistics, those who travel at least one time a year _____ more often because they have greater productivity and creativity.

Words: to get away from everyday life, to be exposed to different countries, to face challenges, to push the limits, to come up with creative solutions.

№ 3. Put the words in the right order.

1. With you definitely that stronger will Dealing make worry issues you.
2. When distractions place think you quiet can are a without vacation in a on you.
3. Who potential live much comfort zone People just they don't in a how realize have.
4. Of a his life is the out wants change bubble best To get decision who to person for a.
5. You happy to from a everyday break need things which life focus try on make when you.

№ 4. Put these linking words in the gaps.

Travelling helps you to know yourself better. _____, when you're out of your comfort zone you get to see your behavior in different situations. _____, you will be surprised to find out some new things about yourself. _____, you will be so glad to meet new people who you would never see in your daily life. _____, you'll see different values, traditions and attitudes to life. _____, not everyone likes the idea of getting out of bubble, _____ I believe that we all can find something attractive in travelling.

Linking words: Certainly, Secondly, As a result, Firstly, However, In other words.

№ 5. Look at the picture and answer the following question.

Why do these people need a travelling?

Useful vocabulary
- to deal with issues

№ 1. What do these phrases mean? Choose a definition for a phrase.

1. to deal with issues	a. to leave your shell (comfort zone)
2. to think without distractions	b. to be in contact with other countries
3. to live in a comfort zone	c. to exceed the bounds of everyday routine
4. to get out of a bubble	d. to live a monotonous life
5. to need a break from everyday life	e. to meet with difficulties
6. to get away from everyday life	f. to solve problems
7. to be exposed to different countries	g. to abstract oneself from daily routine
8. to face challenges	h. to be tired of everyday life
8. to push the limits	i. to create something interesting, extraordinary
9. to come up with creative solutions	j. to meditate in silence

На другому етапі ми підготували для студентів вправи на ознайомлення та первинне відпрацювання слів та словосполучень. Після прослуховування відео надається студентам список лексики із відеоматеріалу. Студентам потрібно було розкрити значення словосполучень, та семантизувати їх безперекладним способом (за допомогою дефініцій). Такий спосіб семантизації допомагає розвинути мовну здогадку, збільшити практику в мові, а також створюють опори для запам'ятовування.

№ 2. Choose the right phrase for each sentence.

- 1) All you need is just to _____ and you'll take over the world.
- 2) Now you are so calm when you meet with difficulties, a few years ago you were scared to death to _____.
- 3) Sometimes every person needs a break and taking a vacation is a great way to _____.
- 4) When you are travelling you see different landscapes and view, you also _____, other travelers and locals.
- 5) According to the statistics, those who travel at least one time a year _____ more often because they have greater productivity and creativity.

Words: to get away from everyday life, to be exposed to different countries, to face challenges, to push the limits, to come up with creative solutions.

Другою вправою нами запропоновано завдання для навчання прогнозуванню, а саме прочитати ряд пропозицій, що стосуються прослуханому відеоматеріалу, заповнити перепустки словосполученнями, відповідними за змістом.

Метою вправи є розширення та поглиблення вже наявних знань. Подібне завдання використовується на третьому етапі для відпрацювання слів на рівні

№ 3. Put the words in the right order.

1. With you definitely that stronger will Dealing make worry issues you.
2. When distractions place think you quiet can are a without vacation in a on you.
3. Who potential live much comfort zone People just they don't in a how realize have.
4. Of a his life is the out wants change bubble best To get decision who to person for a.
5. You happy to from a everyday break need things which life focus try on make when you.

№ 4. Put these linking words in the gaps.

Travelling helps you to know yourself better. _____, when you're out of your comfort zone you get to see your behavior in different situations. _____, you will be surprised to find out some new things about yourself. _____, you will be so glad to meet new people who you would never see in your daily life. _____, you'll see different values, traditions and attitudes to life. _____, not everyone likes the idea of getting out of bubble, _____ I believe that we all can find something attractive in travelling.

Linking words: Certainly, Secondly, As a result, Firstly, However, In other words.

Четвертим етапом навчання монологічного мовлення є робота на рівні надфразової єдності. У даній вправі для навчання прогнозування ми запропонували студентам прочитати уривок з відеоматеріалу та заповнити пропуски відповідними словами (linking words).

На заключному етапі навчання монологічного мовлення ми запропонували студентам висловити свою думку щодо поданому питанню Why do these people need to travel? (люди представлені на зображенні),

використовуючи вивчену лексику та сполучні слова. Картинка для опису була надана студентам.

№ 5. Look at the picture and answer the following question.

Why do these people need a travelling?

Useful vocabulary

- to deal with issues
- to think without distractions
- to live in a comfort zone
- to get out of a bubble
- to need a break from everyday life
- to get away from everyday life
- to be exposed to different countries
- to face challenges
- to push the limits
- to come up with creative solutions

Linking words

- Firstly (secondly, thirdly...);
- In other words, what I mean is that..., However, Although

Студенти, у свою чергу, записували складені монологи і прикріплювали голосові повідомлення або відеозапис з монологічними висловлюваннями в умовах інтерактивної дошки у створеній для цього групі.

Таким чином, створивши відповідну певну систему вправ для того з використанням блог– технології, щоб навчання монологічному мовленню студентів відбувалось продуктивніше ми описали саму суть організації навчання, також варто почати обробляти їх результатів для того, щоб визначити ефективність створеної нами методики формування іншомовної монологічної мови з використанням віртуального навчального середовища.

2.3. Модель організації освітнього процесу з навчання студентів 3 курсу англійського монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища

Проблема застосування відео фрагментів чи відео – блогів при навчанні іноземним мовам пов'язана з тим, що одна з основних задач навчання іноземних мов – навчання іншомовного усного мовлення – повинна вирішуватися з широким використанням технічних засобів наочності, і зокрема відео– наочності.

При застосуванні відеофонограми чи відео – блогу змінюється психологічна діяльності студентів, і, перш за все таких її сторін, як увага і пам'ять. Під час перегляду в аудиторії виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. За таких умов навіть неуважний студент стає уважним, тому що потрібно докласти певних зусиль для того щоб зрозуміти зміст побаченого, а інтенсивність уваги впливає на процес запам'ятовування. Використання різних каналів надходження інформації (слуховий, зоровий, моторне сприйняття) позитивно впливає на міцність фіксації мовного матеріалу.

Гавриленко (2012) встановив, що засвоєння аудіовізуальної інформації вимагає від людини додаткових зусиль і витрат деякої інтелектуальної енергії. Отже можна сказати, що використання відео пов'язане з необхідністю включення студентами довільної уваги.

За допомогою відеоматеріалів чи відео – блогу ефективно вирішуються багато дидактичних та виховних завдань [8]:

- пояснення в динаміці принципів дії складних механізмів і машин;
- навчання алгоритмам виконання різних видів діяльності і організації тестових випробувань;
- зміцнення зв'язку навчання з життям і створення специфічного мовного середовища для студентів;
- виконання тренувальних робіт, вправ, моделювання процесів;
- проведення необхідних вимірювань: створення баз (банків) даних для проведення навчально– тренувальних і дослідницьких робіт; комп'ютерного обліку успішності кожного студента;
- здійснення диференційного підходу до організації навчання;
- раціоналізації навчального процесу та підвищення його продуктивності;
- забезпечення оптимального обсягу передачі і засвоєння наукової інформації шляхом підвищення якості педагогічного управління.

Використання відеоматеріалів висуває великі вимоги до організації навчального процесу, який повинен відрізнятися чіткістю, продуманістю, доцільністю і викладач повинен вміти залучати студентів у коло досліджуваних проблем, спрямовати їх діяльність, робити узагальнюючі висновки, надавати індивідуальну допомогу в процесі самостійної роботи.

Використання відеозаписів сприяє індивідуалізації навчання і розвитку мотивованості мовленнєвої діяльності студентів: по– перше – самомотивація, коли матеріал цікавий сам по собі, і, по– друге – це мотивація, яка з'являється завдяки тому, що студент розуміє запропонований матеріал, орієнтується у поставленій викладачем задачі і має свою особисту думку щодо побаченого.

Ще однією перевагою відеоматеріалу чи відео – блогу є сила емоційного впливу на студентів.

Головна увага має бути спрямована на формування особистісного ставлення до побаченого; для цього потрібно: по– перше, проводити

систематичний показ відеоматеріалів, а по– друге, методично організувати демонстрацію відібраних відеоматеріалів.

Одна з основних можливостей відео не властива ніяким іншим засобам наочності – це здатність створення мовного середовища, якої іноді бракує студентам під час навчання іноземної мови. Робота з відеоматеріалом чи відео – блогом повинна визначатися тим методичним завданням, яке ставиться перед ним, служити засобом розвитку навичок аудіювання. [3, с. 51].

Брухаль (2017, с 203) виділяє у своїй роботі роботу з відеофрагментами складається з наступних чотирьох етапів:

1. Робота з незнайомими словами. Таку роботу слід розпочати до демонстрації.
2. Вступна бесіда.
3. Перегляд відеофрагменту.
4. Перевірка розуміння відеофрагменту, переказ побаченого.

Показ відео на заняттях іноземної мови дає можливість наочно ознайомити студентів з особливостями усного мовлення та типовими мовними моделями. Спираючись на зоровий образ вдається більш влучніше передати ту чи іншу інформацію, ситуацію мовного спілкування, створити аналог реальної мовної ситуації, забезпечити більшу ефективність сприйняття, що дає можливість краще запам'ятати мовний матеріал у поєднанні з відповідною мовною ситуацією. Навчальне відео створює додаткове мовне середовище, відтворює мовну ситуацію звуковими і зоровими засобами і надає додаткові можливості для оволодіння невідомою ситуативною промовою в умовах навчальної аудиторії.

Одне з основних завдань навчання іноземної мови – розвиток навичок говоріння. Однак опанування цим видом діяльності пов'язане з великими труднощами, які обумовлені складністю самого процесу мовного висловлювання. Щоб створити мотивацію спілкування іноземною мовою у

навчальних умовах, необхідно використовувати ситуацію, тобто обставини, які викликають потребу говорити. У процесі перегляду відеофільмів іноземною мовою, створюються такі умови, коли студенти починають розмову, обговорення. Крім того, вони слухають вимову носія мови, знайомляться з процесами та механізмами, які у подальшому виступають гарними прикладами для створення студентами іншомовного професійно орієнтованого монологічного мовлення.

Висновки до розділу 2

Проводячи аналіз використання блог– технологій, аудіо – чи відео – фрагментів при формуванні англомовної компетентності в монологічному мовленні студентів, варто розглянути способи проведення вибору блогів чи відео – фрагментів. Для такого потрібно для початку розглянути класифікацію блогів.

Головним в підсистемі вправ є основні дидактичні й методичні принципи навчання англійської мови, а вправи цієї підсистеми відносяться відповідно до загальної методичної класифікації вправ і відповідають сучасним вимогам.

Саме навчання відбувається у три етапи – підготовчий і основний, сюди входить рецептивно– репродуктивний, рецептивно– продуктивний і продуктивний підетапи.

Таким чином, створивши відповідну певну систему вправ для того, щоб навчання монологічному мовленню студентів відбувалось продуктивніше ми описали саму суть організації навчання, також варто почати обробляти їх результатів для того, щоб визначити ефективність створеної нами методики формування іншомовної монологічної мови з використанням віртуального навчального середовища.

РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

3.1 Організація пробного навчання.

У підготовці пробного навчання для монологічного мовлення ми використовували завдання різного типу : enquiring про/expressing likes and dislikes, socializing, expressing sarcasm/anger, an interview, suggesting/replying, giving/reacting to news, expressing agreement/disagreement, summarizing a longer text тощо .

Вправ, спрямованих на розвиток цієї навички існує багато. З них існують завдання для навчання монологічному мовленню шляхом "згори донизу", тобто, на основі запропонованого тексту– зразка, "знизу нагору", тобто, на основі лексичних одиниць та мовних зразків. Наведені дані представлені у Табл 3.1.

Таблиця 3. 1.

Зміст завдань на навчання мовлення модулів

№	Модуль	Комунікативна задача	Кількість вправ для навчання комунікативного мовлення	
			Кількість вправ «зверху–вниз»	Кількість вправ «знизу – вверх»
1	Strong ties	Enquiring about/expressing likes, dislikes, anger/sarcasm;	4	2

		talking about friends		
2	Living & Spending	Enquiring about/expressing preferences; an interview; suggesting, replying	3	1
3	Universityday & Work	An interview about your university; asking and expressing wants/intentions; giving/reacting to news	3	4
4	Earth Alert!	Express concern, hope, discuss; expressing agreement/disagreement	7	2
5	Holidays	Talking about holidays, expressing feelings	6	2
6	Food & Health	Advising, agreeing/disagreeing, regrets, wishes; concluding	5	1
7	Let's have fun	Inviting/accepting/declining, expressing opinions; recommending	6	2
8	Technology	An interview, reporting technical problems, responding; expressing opinions	5	2

Таким чином, можна зробити висновок, що цієї кількості вправ може бути недостатньо для розвитку такого складного і багатоаспектного мовного вміння, як говоріння. В основному ці вправи йдуть на навчання монологічного мовлення.

Ми пропонували такі завдання:

- use a text to give a 2– minute talk about the importance of recycling;
- collect information, then give a 2– minute talk about what air– pollution is and how we can have clean air at home;
- give a 2– minute talk about an endangered species.

Деякі теми з вище перерахованих так чи інакше мають зв'язок із сучасними технологіями та засобами комунікації (Living & Spending, Let's have fun, Technology). Але в жодному із завдань не використовуються матеріали соціальних мереж, незважаючи на те, що багато хто із соціальних мереж мають величезний інформаційний потенціал за цими темами. Візьмемо, наприклад, Facebook і Instagram. Оскільки дані є одними з найпопулярніших, у яких регулярно публікуються різні матеріали на тему сучасних технологій, охорони навколишнього середовища, сучасних способів подорожі або проведення часу тощо.

3.2 Хід та інтерпретація результатів пробного навчання

У рамках педагогічної практики було реалізовано пробне навчання монологічного мовлення на уроках англійської мови у студентів, була проведена також наглядова практика з метою виявлення ситуації яка відбувається зараз. Аналіз ситуації проводився з урахуванням спостереження уроків англійської мови у студентів, розмови з вчителями та студентами.

При спілкуванні зі студентами і викладачами ми помітили, що основним в навчанні зовсім не є блог – технології та соціальні мережі, які призначені для здійснення щоденного, невимушеного спілкування між користувачами, саме мовні мережі, створені задля вивчення іноземних мов.

На наш погляд, це може бути пов'язано з деякими причинами: нестача у вчителя часу на підготовку уроку із застосуванням матеріалів соціальних мереж може бути однією з них. Час потрібен, щоб, по– перше, знайти матеріал, по– друге, вивчити і по– третє, відібрати потрібний і знайти спосіб, як з найбільшою ефективністю використовувати його на занятті. Адже вчителю потрібно не тільки знайти матеріал, але ще оцінити його дидактичну та методичну цінність. Також, далеко не у всіх викладачів англійської мови виходить зробити урок як найцікавішим для студентів, і, на жаль, вони рідко вдаються до використання Інтернет технологій для досягнення цієї мети.

Для визначення ефективності розробленого нами комплексу вправ формування монологічного мовлення в умовах віртуальної освітнього середовища, було проведено вхідне тестування з метою виявлення вихідного рівня розвитку умінь в студентів у побудові монологу. До пробного навчання було залучено 9 студентів групи СОа 17– 21 3 курсу.

Таблиця 3.2

Шкала оцінювання монологічного мовлення

<p>Комунікативне завдання не вирішено. У висловлюванні відсутні логіка та зв'язність. Використовувані мовні засоби не відповідають ситуації/темі/проблемі. Обсяг висловлювання значно нижчий від програмних вимог. Мова дуже повільна, із значною кількістю пауз. Допущено значну кількість помилок, що перешкоджають комунікації.</p>	<p>2 бали</p>
--	---------------

<p>Комунікативне завдання вирішено частково. У висловлюванні значно порушено логіку та послідовність викладу. Воно має незавершений характер, відсутній висновок. Використовувані мовні засоби не завжди відповідають ситуації/темі/проблемі. Обсяг висловлювання нижче програмних вимог. Темп небіглий, із значною кількістю пауз. Компенсаторні вміння не використовуються. Допущено ряд вимовних та лексичних помилок та значну кількість граматичних помилок, що ускладнюють комунікацію.</p>	3 бали
<p>Комунікативне завдання переважно вирішено. Висловлювання носить завершений характер, але є порушення логіки та послідовності викладу. Відсутня висновок, не виражене своє ставлення до обговорюваної теми/проблеми. Використовувані мовні та мовні засоби не завжди відповідають ситуації/темі/проблемі, вони недостатньо різноманітні. Використовувані елементи не завжди адекватні розв'язуваній задачі. Обсяг висловлювання дещо нижчий від програмних вимог. Темп недостатньо швидка. Компенсаторні вміння використовуються недостатньо. Допущено низку вимовних, лексичних та граматичних помилок, що частково впливають на процес комунікацій.</p>	4 бали
<p>Комунікативне завдання вирішено повністю. Вислів побудований логічно, складно і має</p>	5 бали

<p>завершений характер. Виражено своє ставлення до обговорюваної теми/проблеми. Використовувані мовні та мовні засоби відповідають ситуації/темі/проблемі та варіюються в межах вивченого матеріалу. Використовуються адекватні сполучні елементи. Обсяг монологічного висловлювання відповідає програмним вимогам. Темп швидка. Допущено поодинокі фонологічні помилки, що не перешкоджають комунікації</p>	
--	--

У рамках виконання попередніх вправ студентами були використані різні типи завдань з монологічного мовлення, які дозволили нам оцінити наступні вміння монологічних висловлювань.

Вхідний тест:

Тема :Travelling

Вид монологу: монолог– роздум

Task 1. Nowadays travelling is part and parcel in our daily life. Do you agree or disagree with this statement. Express your opinion in 15– 20 sentences.

Task 2. What makes a good travelling environment? Express your opinion in 15– 20 sentences.

Task 3. Take up to 3– 4 adjectives that describe the best trip and why. Express your thoughts in 15 sentences

Таблиця 3.3.

Результати вхідного тестування групи СОа 17– 21

ПІБ	Критерії оцінювання			Обсяг монологічного висловлювання	Середній бал
	Ступінь реалізації комунікативній ситуації	Зв'язність та логічність	Правильність мовленнєвого оформлення (Фонетична, лексична та граматична компетентності)		
Анастасія О– к	5	5	4	5	4.8
Анна М– к	4	4	5	5	4.8
Марія С– к	3	4	5	4	3.8
Діана П– о	5	4	4	3	4.2
Калина П– о	4	3	5	4	4
Ксенія Г– о	4	4	3	3	3.5
Софія Д– к	3	4	4	3	3.8
Катерина Т– а	5	4	3	5	4.2
Ірина І– а	5	5	4	5	4.8

Проаналізувавши отримані результати, ми можемо простежити, що студенти під час монологічної мови відчують деякі труднощі, наприклад, при побудові монологічного висловлювання та контекстного висловлювання без опори певний зразок. Крім того, тільки половина студентів цієї групи вміють адекватно використовувати свою мову для планування та регуляції своєї діяльності, а також порівнювати різні точки зору та ставити питання. Неможливо не відзначити і той факт, що у більшості студентів можна було простежити значне кількість граматичних та фонетичних помилок при

здійсненні монологічного висловлювання, що спотворювало розуміння їхньої мови.

Також студенти відчували труднощі з вибором та використанням мовних засобів у відповідно до заданої ситуації, теми. Після впровадження комплексу вправ на формування монологічного мовлення за умов віртуального образного середовища, нами було реалізовано виконання підсумків мовних вправ студентів по заданій темі з метою отримання необхідних даних, які допомагають зрозуміти, відповідають чи сформовані вміння монологічного висловлювання очікуваному високому рівнем після експериментального навчання.

Після порівняльного аналізу отриманих даних, ми можемо простежити, що після впровадження експериментального навчання на уроках англійської мови студенти експериментальної групи впоралися з інтерв'юванням на запропоновану тему набагато краще, що доводить високий рівень монологічного висловлювання порівняно з студентами контрольної групи.

Вихідний тест

Тема: Travelling

Вид монологу: монолог роздум

Task 1. Describe the core merits and demerits of travelling. Express your opinion in 15 sentences.

Task 2. Ponder on the following statement. Travelling sometimes turns us into fugitives. Express your opinion in 10– 15 sentences.

Task 3. The overwhelming majority of people think it is impossible to combine and adjust traveling to your work. Do you agree or disagree with thi statement.

Write up to 10– 15 sentencea.

Таблиця 3.4.

Результати вихідного тестування групи СОа 17– 21.

Критерії оцінювання	Степінь реалізації комунікативній ситуації	Зв'язність та логічність	Правильність мовного висловлювання (Фонетична, лексична та граматична компетентності)	Обсяг монологічного висловлювання	Середній бал
Анастасія О– к	5	5	5	5	5
Анна М– к	4	5	5	5	5
Марія С– к	4	4	5	4	4.2
Діана П– о	5	5	4	4	4.5
Калина П– о	4	4	5	4	4.2
Ксенія Г– о	4	4	4	3	3.8
Софія Д– к	4	4	4	4	4
Катерина Т– а	5	4	4	5	4.5
Ірина І– а	5	5	4	5	4.8

Таблиця 3.5.

Визначення приросту між вхідним і вихідним тестуванням.

Студенти	Середній бал(вхідне тестування)	Середній бал(вихідне тестування)	Приріст
Анастасія О– п	4.8	5	0.2
Анна М– к	4.5	4.7	0.2
Марія С– к	3.8	4.2	0.4
Діана Патинко	4.2	4.5	0.3
Калина Павленко	4	4.2	0.2
Ксенія Г– о	3.5	3.8	0.3
Софія Д– к	3.8	4	0.2
Катерина Т– а	4.2	4.5	0.3
Ірина І– а	4.8	4.8	0

Виходячи з інформації, представленій у таблицях, ми бачимо, що у студентів значно підвищився оцінний сформованості монологічного мовлення. Найвищий приріст становив 0.4 і найменший 0 у однієї студентки рівень не змінився. Після впровадження моделі навчання з використанням віртуального навчального середовища майже кожна студентка покращила рівень монологічного висловлювання

Аналіз одержаних даних під час пробного навчання групи вказує на той факт, що рівень сформованості у цієї групи по закінченні експериментального навчання з використанням запропонованого нами комплексу вправ значно краще. На підставі всього вище сказаного, можна зробити висновок, що використання блог– технології в процесі навчання іноземної монологічної мови сприяє підвищенню засвоєння матеріалу та результатів студентів.

Таким чином, проаналізувавши отримані дані, ми можемо із упевненістю стверджувати, що розроблений нами комплекс вправ є досить ефективним для формування продуктивних умінь студентів, зокрема, монологічного мовлення на іноземній мові, а також дозволяє підвищити мотивацію та інтерес студентів до навчального процесу.

Виходячи з сказаного вище, можливо зробити висновок, що поставлена нами мету дослідження було досягнуто.

3.3. Методичні рекомендації щодо формування монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища

Вивчаючи особливості використання блог– технологій для навчання монологічного мовлення дозволяє визначити, що якщо використовуючи блог – технології, можна виокремити декілька форм їх використання і використовувати блог як:

- інструмент адміністрування та організації навчального процесу;
- платформу для того, щоб провести дискусії;
- середовище для розміщення публікацій в Інтернеті.

Блог створює для студентів комунікативну ситуацію, яка є досить сильно схожою до реальної ситуації коли відбувається спілкування. Учитель заохочує студентів до того, щоб не лише розміщувати свої монологічні висловлювання у вигляді публікацій в Інтернеті, але також дискутувати та обговорювати свої висловлювання з іншими користувачами у коментарях. Блог, як засіб навчання, виконує компенсаторну функцію, оскільки надає студентам можливість використовувати на практиці здобуті на заняттях англійської мови знання.

Блог якісно відрізняється від мовленнєвих ситуацій на заняттях або від звичайної здачі робіт викладачу на перевірку, адже передбачає публікацію написаного студентом тексту на осуд користувачів мережі. Це спонукає студентів більш відповідально та уважно ставитися до виконання такої роботи. Окрім того, публікація матеріалів дозволяє студентам поєднати

навчання та соціальні мережі, інтернет– технології, які є хобі для багатьох молодих людей.

Найбільш ефективним способом використання блог– технології в умовах університетської освіти викладачем англійської мови є створення колективного типу блогу на одній з доступних та популярних блогосфер. Викладач виступає модератором, однак право публікації матеріалів мають всі студенти. У такому випадку блог не лише слугує засобом забезпечення комунікативного середовища для студентів, але й стає інструментом адміністрування та організації навчального процесу для викладача. Викладач отримує можливість переглянути роботи всіх студентів, написати до них коментар, включитися у обговорення тієї чи іншої теми. Тут же викладач має змогу оцінити роботу студента, що звільняє його від частини паперової роботи, оптимізує роботу викладача.

Плани розвитку вміння монологічного мовлення при використанні віртуального навчального середовища адресовані відносяться до викладачів англійської мови. Їх можна використати повністю, охоплюючи весь час заняття, або ж вибирати окремі вправи закріплення певного матеріалу.

До змісту цих планів входять актуальні теми, які відповідають предметному змісту зразкової основної освітньої програми університету з англійської мови.

До реалізації певного плану в студентів вже має бути сформований лексичний мінімум і граматична навичка з пройденої теми. Кожен план розвитку вміння монологічного мовлення включає набір вправ, що виступають як закріплення пройденого матеріалу.

Доцільно застосовувати розроблені плани на уроках на кшталт «урок– закріплення». При виконанні вправ використовуються різні форми роботи, індивідуальна, колективна, парна. Вчитель може сам коригувати формулювання завдань, змінювати форми роботи з учнями, також можливо зміна змісту вправ, оскільки це залежить від рівня знання англійської

студентів. Кожен план щодо формування комунікативної компетенції спрямований на підготовку студентів до створення свого монологічного висловлювання, що далі виконуватиметься у цифровому форматі. Заключною вправою кожного плану є вправа, завдання якого полягає в тому, щоб створити історію (монологічне висловлювання), спираючись на картинки та підказки. Мета цієї вправи полягає в тому, щоб студенти навчилися будувати монологічне висловлювання за картинками, а надалі проробили таку ж роботу вже у цифровому форматі, де вони спиратимуться вже на свою візуальну опору (фото– , відеоматеріали), які необхідні для створення цифрового оповідання, розповіді, монологу.

Після закінчення реалізації першого плану розвитку вміння монологічного мовлення вчителю необхідно познайомити студентів з цифровими технологіями, як альтернативним способом подання інформації: показати цифрові історії інших студентів; ознайомити з алгоритмом роботи цієї цифрової технології; подати набір інструментів, необхідних для роботи з віртуальним середовищем; уявити можливі ресурси, за допомогою яких можна створити цифрову розповідь, а також познайомити студентів з критеріями оцінювання. Актуальність використання цифрового оповідання під час занять з англійської мови обумовлена багатьма причинами, що включають світові тенденції розвитку загально навчальних навичок студентів:

- знайомство студентів з альтернативним способом подання інформації;
- розвиток творчого мислення, індивідуальних здібностей та талантів студентів;
- вдосконалення ІТ компетентності студентів: робота з програмами, використання аудіо, відео, фото;
- вдосконалення умінь парної та групової роботи;
- залучення студентів до проектної діяльності на уроці;
- розвиток уміння працювати з інформацією, обирати, синтезувати;

- розвиток критичного мислення, уміння оцінювати, знаходити помилки, аналізувати отримані результати;
- розвиток та вдосконалення лексичних, граматичних, вимовних навичок, і навичок аудіювання та мовлення;
- підвищення мотивації студентів до вивчення предмета.

Для використання технології навчання монологічного мовлення при використанні віртуального навчального середовища потрібно досить багато часу.

Таке заняття має на увазі досить велику роботу, і тому слід заздалегідь продумати доцільність, час та місце у циклі занять. Ми пропонуємо проводити дані заняття в рамках реалізації проектної діяльності студентів.

Цей розділ було направлено на опис та реалізації розробленої нами методики навчання іншомовної монологічної мови з використання віртуального навчального середовища.

Виходячи з отриманих даних, можна зробити висновок, що запропонований нами комплекс вправ підходить для формування іншомовного монологічного мовлення.

Крім того, нами було проведено анкетування студентів з метою визначення, наскільки часто студенти використовують віртуальне освітнє середовище під час вивчення іноземних мов. За результатами опитування, було з'ясовано, що всі опитані так чи інакше вивчали іноземну мову в умовах віртуальною освітнього середовища, були задоволені навчанням і готові рекомендувати ту чи іншу віртуальну платформу. Для виявлення результатів застосування віртуального освітнього середовища у процесі навчання ми організували виконання підсумкових мовних вправ за запропонованою темою

За результатами виконання даних вправ студенти експериментальної групи було визначено, що застосування віртуального навчального

середовища у навчанні іншомовної монологічної мови сприятливо впливає на розвиток продуктивних умінь та успішність студентів.

За підсумками проведеного експерименту можна з впевненістю стверджувати, що розроблена нами методика формування іншомовних монологічних умінь на основі віртуального освітнього середовища була успішно засвоєна студентами.

Загалом же, у процесі ведення блогів студенти швидко розуміють, що їх повідомлення можуть читати не тільки викладачі та одногрупники. Блоги виводять виконувані завдання за рамки навчального процесу та взаємовідносин «викладач– студент», дозволяючи всім бажаючим оцінити і прокоментувати роботи студентів. Публікація в блогах – це законна можливість спілкування з реальною аудиторією, можливість знайти однодумців і стати частиною тематичного співтовариства.

Згодом, блог стає віртуальним журналом опублікованих письмових робіт студента (англ. portfolio). Такий архів студентських робіт зручний і дидактично виправданий. Звернувшись до блогу, студенти можуть легко знайти старі роботи, відновити хронологію і порядок проходження матеріалу. Більш того, кожен студент може оцінити здійснений ним прогрес у вивченні курсу, порівнявши останні записи з найпершими.

Висновки до розділу 3

Цей розділ було направлено на опис та реалізації розробленої нами методики навчання іншомовної монологічної мови з використання віртуального навчального середовища.

Виходячи з отриманих даних, можна зробити висновок, що запропонований нами комплекс вправ підходить для формування іншомовного монологічного мовлення.

Крім того, нами було проведено анкетування студентів з метою визначення, наскільки часто студенти використовують віртуальне освітнє середовище під час вивчення іноземних мов. За результатами опитування, було з'ясовано, що всі опитані так чи інакше вивчали іноземну мову в умовах віртуальною освітнього середовища, були задоволені навчанням і готові рекомендувати ту чи іншу віртуальну платформу. Для виявлення результатів застосування віртуального освітнього середовища у процесі навчання ми організували виконання підсумкових мовних вправ за запропонованою темою

За результатами виконання даних вправ студенти експериментальної групи було визначено, що застосування віртуального навчального середовища у навчанні іншомовної монологічної мови сприятливо впливає на розвиток продуктивних умінь та успішність студентів.

За підсумками проведеного експерименту можна з впевненістю стверджувати, що розроблена нами методика формування іншомовних монологічних умінь на основі віртуального освітнього середовища була успішно засвоєна студентами.

ВИСНОВКИ

Під час дослідження було вивчено та обґрунтовано теоритичні передумови навчання мабйутніх учителів англійської мови з вткористанням віртуального навчального середовища, розроблено модель навчання, охарактеризовано критерії відбору навчального матеріалу та розроблено підсистему вправ для навчання монологу– роздуму студентів 3 курсу.

Розроблентй авторський комплекс з використанням віртуального навчального середовище а саме блог– технології сприяє підвищенню рівня володіння навичкамт говоріння студентами, та мотивації та інтересу до навчального процесу в цілому.

Справжнє дослідження проводилося у два етапи: теоретичний та емпіричний. Під час теоретичного етапу нами було проведено реферування науково– методичної літератури в галузі визначення сутності та сучасних технологій навчання монологічного мовлення.

Вивчивши різні методології навчання монологічного мовлення та їх взаємозв'язок з віртуальним освітнім середовищем, ми дійшли висновку, що таке навчання являє собою навчання в умовах інформаційного простору, де учасники навчального процесу взаємодіють між собою за допомогою інформаційних технологій та комунікацій.

Крім того, під час цього етапу ми розглянули основні характеристики навчання монологічного мовлення, які можуть бути представлені, як форма усного зв'язного висловлювання, тобто виклад думок однією людиною.

У рамках емпіричного етапу роботи було організовано експериментальне навчання, в якому взяли участь 9 студентів 3 курсу.

На початковому етапі експерименту ми запропонували студентам вхідне тестування з метою виявлення їх знань монологічного мовлення за 4 критеріями. Після навчання на основі нашого комплексу було здійснено виконання вихідне тестування та порівняльний аналіз результатів дослідження.

Опираючись на фінальні результати експериментальної групи студентів, можна підтвердити факт про те, що розроблений нами комплекс вправ в навчанні є досить ефективним для формування англійського монологічного мовлення, про що свідчить наявність досить високих результатів після вихідного тестування та приріст.

Підводячи підсумок всьому вищесказаному, можна зробити висновок, що поставлені в цій роботі задачі були виконані, а мета дослідження було досягнуто.

РЕЗЮМЕ

Кваліфікаційна робота присвячена темі «Навчання майбутніх учителів англійської мови монологічного мовлення з використанням віртуального навчального середовища».

Робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків, резюме українською і англійською мовами, списку використаних джерел.

У першому розділі було описано цілі та зміст формування англійського монологічного мовлення студентів 3-го курсу, визначено психолого-педагогічні особливості студентів мовних спеціальностей та дана загальна характеристика віртуального навчального середовища для формування монологічного мовлення.

У другому розділі ми висвітлили особливості відбору і організації навчання з використанням віртуального навчального середовища а саме блог-технології, розробили комплекс вправ для формування монологічного мовлення майбутніх учителів з використанням блог-технології та описали модель освітнього процесу з використанням розробленого комплексу вправ для формування у монологічному мовленні з використанням віртуального навчального середовища

Заключний розділ присвячений підготовці до пробного навчання з метою експериментальної перевірки ефективності запропонованої методики, розкрито хід та підсумовано результати пробного навчання студентів третього курсу.

У висновках до всієї роботи висвітлені результати дослідження та пробного навчання монологічного мовлення студентів з використанням віртуального навчального середовища і доведена актуальність кваліфікаційної роботи.

Ця кваліфікаційна робота складає разом зі списком використаних джерел 84 сторінки

Ключові слова: монологічне мовлення, віртуальне навчальне середовище, етапи монологічного мовлення, блог– технологія.

SUMMARY

The qualification work is dedicated to the topic "Teaching future English teachers of monologic speech using a virtual learning environment."

The work consists of an introduction, three sections and conclusions to them, general conclusions, summary in Ukrainian and English, list used sources.

In the first section, the goals and content of the formation of English monologue speech of 3rd– year students were described, the psychological and pedagogical features of students of language majors were determined, and the general characteristics of the virtual learning environment for the formation of monologue speech were given.

In the second chapter, we highlighted the peculiarities of the selection and organization of education using a virtual learning environment, namely blog technology, developed a set of exercises for the formation of monologue speech of future teachers using blog technology, and described the model of the educational process using the developed set of exercises for the formation of monologue speech using virtual learning environment

The final chapter is dedicated to the preparation for the trial training in order to experimentally check the effectiveness of the proposed methodology, the process is revealed and the results of the trial training of third– year students are summarized.

In the conclusions to the entire work, the results of research and trial training of students' monologue speech using a virtual learning environment are highlighted and the relevance of the qualification work is proven.

This diploma work, together with the list of used sources, consists of 84 pages

Keywords: monologic speech, virtual educational environment, stages of monologic speech, blog technology.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Авербух, Н. В. (2010). Психологічні аспекти феномена присутності у віртуальному середовищі. *Питання психології*, 5. 105–113.
- Аскоянц, П. В. (2004). Основи методики створення та застосування комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов. *Питання інформатики*, 6. 56–68.
- Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних та лінгвістичних університетів. (С. Ю. Ніколаєва, Ред). Ленвіт.
- Бігич, О. Б. (2012). Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, 2. 19–30.
- Бурак, М. І. (2019). *Взаємопов'язане формування у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності* [Неопубл. дис. канд. пед наук].
- Брухаль, Я. Б., Білик, О. О. (2017). Сутнісні характеристики технологій мобільного навчання іноземної мови як педагогічної інновації *Молодий вчений*, 6. 201–204.
- Бичкова, Г. (2004). Пізнавальні та виховні можливості вивчення іноземної мови для формування загальнолюдських цінностей особистості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 7. 26–28.
- Биконя, О. П. (2011). Оптимізація самостійної роботи в процесі навчання англійської мови студентів економічних спеціальностей засобами ІКТ. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, 5. 42–46.
- Вацило, О. В. (2015). Методичні принципи навчання іншомовного професійно орієнтованого монологічного мовлення студентів магістратури машинобудівних факультетів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*, 1. 85–93.

Владимирова Л. П. Інтернет на уроках іноземної мови. (2003). *Іноземні мови в школі*, 3. 39–41.

Гавриленко, О. М. (2012). Формування мотивації до професійної діяльності з застосуванням ІКТ. *Витоки педагогічної майстерності*, 10. 46–12. Грабова, С. В. Прийоми навчання майбутніх учителів використовувати паралінгвістичні засоби в усному спілкуванні англійською мовою. (2005). *Наукові записки ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого–педагогічні науки*, 4. 82–85.

Голтвяниця, Н. Ю. (2011). Лінгвосоціопрагматичний аспект звертання у віртуальному спілкуванні. *Нова філологія*, 46. 100–105.

Дьячкова, Я. О. (2015). Практичне використання короткострокового веб–квесту як засобу формування у майбутніх правознавців професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні. *Іноземні мови*, 1. 63–67.

Журат, Ю. В., Фесун, Т. М., Тернавська, Т. А. (2020). Інтерактивні методи соціально–педагогічної роботи та ефективність їх використання в діяльності ЦСССДМ. *ScienceRise : Pedagogical Education*, 3. 42–46.

Жовнич, О. В. (2016). Блог–технології як засіб оптимізації процесу формування англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 44. 318–321.

Задорожна, І. П. (2011). Методика організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння компетенцією в монологічному мовленні. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*,. 2011. 5. 50–62.

Калюжна, Ю. І. (2015). Інтерактивні методи навчання як фактор формування емоційного інтелекту майбутніх педагогів. *Освіта і наука*. 1. 77–82.

Коптюг, Н. М. (2000). Інтернет–уроки як допоміжний матеріал для вчителя іноземної мови. *Іноземні мови в школі*, 4. 57–59.

20. Кукса, Б. В. (2010). Дидактичні принципи взаємопов'язаного навчання монологічного мовлення і письма з використанням мультимедійних засобів майбутніх учителів англійської мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*, 15. 150–153.

Коробейнікова Т. І. (2010). Психолого–педагогічні засади підготовки майбутнього вчителя іноземних мов. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного ун–ту*, 21. 189–197.

Кравчук, Л. В. (2011). Використання Інтернет–ресурсів у викладанні іноземних мов. *Сучасні тенденції в комп'ютеризованому навчанні іноземних мов*, 6. 226–234.

Кардаш, Л. В. (2015). Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, 3. 54–58.

Литвин, С. В. (2002). *Навчання учнів старшої загальноосвітньої школи писемного спілкування англійською мовою* [Неопубл. дис. канд. пед наук]. Київський національний лінгвістичний університет.

Личко, Л. Я. (2008). *Формування у майбутніх менеджерів– економістів англійської професійно спрямованої компетенції в говорінні* [Дис. канд. пед наук]. Донецький державний університет управління. URL:http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgibin/irbis_nbu/cgibin/irbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=im_2010_4_8

Мулик, К. О. (2016). Специфіка англійського монологічного мовлення соціальнопедагогічної спрямованості. *Записки з романо–германської філології*. 2. 44–49.

Морська, Л. І. (2007). Змістове наповнення моделі підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у професійній діяльності. *Іноземні мови*, 3. 33–38.

- Майер, Н. В., Коваль, Т. І. (2023). Цифрові засоби для формування ІКТ-компетентності майбутніх викладачів іноземних мов. *Іноземні мови*, 1. 61–68.
- Мельник, А. І. (2023). Перевернута модель навчання у курсі «Культура усного і писемного мовлення англійської мови». *Іноземні мови*. 2. 8–19.
- Ніколаєва, С. Ю., Бігич, О. Б., Бражник, Н. О. (1999). *Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник*. Ленвіт.
- Ніколаєва, С. Ю. (2013). *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання : навч. посібник*. (С. Ю. Ніколаєва, Ред). Ленвіт.
- Ніколаєва, С. Ю. (2015). Міжкультурна іншомовна освіта в Україні. *Молодий вчений*, 8. 125–131.
- Патієвич, О. В. (2015). Методична характеристика написання наукових статей англійською мовою студентами магістратури. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*, 2. 53–65.
- Писанко, М. Л. (2010). Навчання майбутніх філологів англійського писемного мовлення на початковому етапі. *Іноземні мови*, 4. 27–32.
- Подопрігорова, Л. А. (2003). Використання Інтернету в навчанні іноземних мов. *Іноземні мови в школі*, 25–31.
- Подосиннікова, Г. І. (2012). Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов. *Педагогічний процес*, 3. 196–208.
- Несторенко, Д. В. (2020). Монологічне мовлення у навчальних програмах з іноземних мов. *Перекладацькі інновації*, 6. 198–199.
- Петранговська, Н. Р., Коваль А. В. (2006). Навчання студентів немовних вищих навчальних закладів професійно спрямованому монологічному мовленню. *Збірник наукових праць Уманського державного університету імені Павла Тичини*, 1. 193–202.
- Пащук, В. С. (2002). *Навчання студентів мовних спеціальностей усного англійського монологічного мовлення з використання автентичних художніх*

фільмів [Автореф. дис. канд. пед. Наук, Київський національний лінгвістичний університет]. <http://www.disslib.org/navchannja-studentiv-movnykh-spetsialnostej-usnoho-anhliyskoho-monolohichnoho.html>

Скалкін, В. Л. (2008). Системність і типологія вправ для навчання говорінню. *Іноземні мови в школі*, 4. 12–22.

Сажко, Л. А. (2011). Шляхи формування іншомовної компетентності в говорінні студентів мовних спеціальностей. *Педагогіка*, 5. 116–19.

Старовойтенко, Н. В., Осипенко, В. І., Чемерис, І. А., Білик, І. В. (2017). Психологія і педагогіка вищої школи : навчал. метод. Посіб для самостійного опрацювання . ЧДТУ.

Триус, Ю. В. (2012). Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі. *Теорія та методика електронного навчання*, 3. 299–308.

Устименко, О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. (2013). *Іноземні мови*, 1. 3–9.

Федорчук, Е. І. (2006). Сучасні педагогічні технології: навчально методичний посібник. АБЕТКА.

Холод, І. В. (2018). Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Візаві.

Черниш, В. В. (2012) Інформаційно- комунікаційні засоби формування та удосконалення іншомовної комунікативної компетентності у навчальних закладах різного типу. *Іноземні мови*, 3. 8–17.

Черниш, В. В. (2015). *Теоретико- методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англійської компетентності говорінні* [Опубл. дис. доктора. пед. наук].

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=3JgKlocAAAAJ&citation_for_view=3JgKlocAAAAJ:R3hNpaxXUuUC

Черниш, В. В., Ніколаєва, С. Ю. (2023). Зміст навчання майбутніх учителів англійської мови професійно орієнтованого усномовленнєвого спілкування в аспекті міжкультурної комунікації. *Іноземні мови*, 1. 19–28.

- Черниш В. В. (2018). Рівневий підхід до сучасної професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Вісник київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія : Педагогіка. 8. 82–86
- Allan, B. (2007). *Blended Learning: Tools for Teaching and Training*. Facet Publishing.
- Anderson, P. (2007). What is Web 2.0? Ideas, Technologies and Implications for Education. JISC Technology and Standard Watch.
- Holmes B., Gardner J. E– learning. (2006). *Concepts and Practice*. SAGE Publications Ltd.
- Mullamaa, K. (2010). ICT in Language Learning – Benefits and Methodological Implications. *International Education Studies*, 3 (1). 38–44.
- McGee, P., Reis, A. (2012). Blended Course Design: a Synthesis of Best Practices. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16. 7–22.
- Conrad J. R. Donaldson, A. (2012). *Continuing to Engage the Online Learner: More Activities and Resources for Creative Instruction*. Jossey– Bass.
- Wallace, M. (2001). *Action Research for Language Teachers*. Cambridge Univ. Press, 273.
- Davis, S. F. (1995). Additional data on academic dishonesty and a proposal for remediation. *Teaching of Psychology*, 22. 119–121.
- Nodari C. (1995). Perspektiven einer neuen Lehrwerkkultur. 262.
- Krechel, H. L. (2007). Entsprechend der Methodik. 120–139.
- Rampillon U. (2000). Lernerautonomie und Lernstrategien. *Langenscheidt*. 208.